

Leerkrachthandleiding Plus Fictie

Les 1 - 20 : 'Koning van Katoren'

Inhoudsopgave

Overzicht 'Koning van Katoren' – Jan Terlouw	5
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5.....	6
Les 1.....	8
Les 2.....	12
Les 3.....	14
Les 4.....	16
Les 5.....	18
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10.....	21
Les 6.....	22
Les 7.....	24
Les 8.....	26
Les 9.....	28
Les 10.....	30
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15.....	33
Les 11.....	34
Les 12.....	36
Les 13.....	38
Les 14.....	40
Les 15.....	42
OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 16-20.....	45
Les 16.....	46
Les 17.....	48
Les 18.....	50
Les 19.....	52
Les 20.....	54
Antwoorden teamboekje	57
Antwoorden toetsen	67

Overzicht 'Koning van Katoren' – Jan Terlouw

Les	1-5	6-10	11-15	16-20
Bladzijde	7 t/m 50	51 t/m 94	95 t/m 134	135 t/m 174
Woorden van de week	de kaas niet van het brood laten eten (uitdr.) nevelig vaardig	chronisch een tipje van de sluier (uitdr.) schamel(e)	onstuimig riant(e) naast je schoenen lopen (uitdr.)	monotoon de aandelen het euvel
Lezen en team-opdrachten	Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)-woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen. Lezen: <u>Voorspellen</u> De opdrachten 'de vogels van Decibel' en 'de granaatappelboom van Wapenfelt'. Samenvatten De opdrachten 'de vogels van Decibel' en 'de granaatappelboom van Wapenfelt'.	Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen. Lezen: <u>Voorspellen</u> De opdrachten 'de draak van Smook' en 'de schuifelende kerken van Uikumene'. Samenvatten De opdrachten 'de draak van Smook' en 'de schuifelende kerken van Uikumene'.	Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen. Lezen: <u>Voorspellen</u> De opdrachten 'springen van de St. Aloïsius', 'de Tara's van Afzette & Rije' en 'de onaantastbare Pantaar'. Samenvatten De opdrachten 'springen van de St. Aloïsius' en 'de Tara's van Afzette & Rije'.	Woorden van de week: Betekenenissen opzoeken in het (spreek)woordenboek. Teamwoordenboek aanvullen. Lezen: <u>Voorspellen</u> De opdrachten 'de stenen stoel van Stellingwoude'. Samenvatten De opdrachten 'de onaantastbare Pantaar' en 'de stenen stoel van Stellingwoude'.
Toets-opdrachten	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen 2 open vragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen 2 open vragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen 2 open vragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen	Begrijpend lezen: 3 meerkeuzevragen 2 open vragen Woordenschat: 2 open vragen, 1 betekenisvolle zin, 2 meerkeuzevragen
Schrijf-opdrachten	Werkstuk: Informatie zoeken over de Nederlandse politiek.	Werkstuk: De gevonden informatie verwerken in hoofdstukken.	Werkstuk: De gevonden informatie verwerken in hoofdstukken.	Werkstuk: Een inhoudsopgave, inleiding, nawoord, bronvermelding en een voorblad maken.

***Toets:** Op de vierde dag wordt de toets afgenomen. De toets kent twee onderdelen: begrijpend lezen en woordenschat. De leerlingen maken de toets individueel en de toets wordt daarna gelijk nabesproken. Als meerdere leerlingen het verkeerde antwoord gekozen hebben, is het van belang om de denkstappen nog eens hardop voor te doen en in de week erna extra aandacht aan te besteden via modeling.

****Schrijfopdrachten:** Er kan voor gekozen worden om een schrijfopdracht uit te spreiden over twee weken. Maak in dat geval een keuze uit de bovenstaande opdrachten.

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 1-5

'Koning van Katoren' – Jan Terlouw

De 17-jarige Stach droomt er van koning van het land Katoren te worden. De oude koning is zeventien jaar geleden overleden en er is nog steeds geen opvolger gevonden. De zes ministers die het land - tijdelijk - besturen geven Stach zeven opdrachten, als Stach er in slaagt deze te vervullen wordt hij de nieuwe koning van Katoren. Maar zoeken de ministers eigenlijk wel een nieuwe koning?

De lesdoelen van les 1-5:

'Koning van Katoren' – Jan Terlouw Bladzijde 7 t/m 50	
Fictie: (avonturen/ politiek/ fantasie)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen onderscheiden goed van kwaad (moreel besef).
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in het woordenboek opzoeken. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen. - De leerlingen kunnen in eigen woorden aangeven wat de uitdrukking 'De kaas niet van het brood laten eten' betekent. - De leerlingen kunnen aangeven wat de overeenkomsten en verschillen zijn tussen 'nevel' en 'mist'.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen wat voor soort boek 'Koning van Katoren' is en wat het schrijfdoel van de auteur is. - De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de eerste twee opdrachten 'de vogels van Decibel' en 'de granaatappelboom van Wapenfelt'. - De leerlingen kunnen de opdracht 'de vogels van Decibel' samenvatten. - De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam van 'de granaatappelboom van Wapenfelt' vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips geven aan het Onderzoekersteam.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen uit betrouwbare bronnen informatie halen over de Nederlandse politiek.

Voorbereiding (voorafgaand aan les 1-5):

- Zet het digibordschema 'Koning van Katoren' les 1-5* klaar.
- Hang de woordmuur op.
- Leg de teambakken klaar met daarin de leesboeken, de teamboekjes, memo's en de spiekbrieven.
- Leg nieuwe mappen klaar voor nieuwe teamwoordenboeken.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team 1x de studiewijzer 'Spreekwoorden en uitdrukkingen' klaar*.
- Leg per team 1x de studiewijzer 'Cirkels van verschil en overeenkomst' klaar*.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Leg de kaart 'Voorspellen met de dobbelsteen' en een dobbelsteen voor elk team klaar (les 1).
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 4).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
1.	de kaas niet van het brood laten eten (uitdr.)	9	<i>Voor jezelf opkomen, je iets niet laten afpakken.</i>
2.	nevelig	18	<i>Dunne wolken dicht bij de grond, onscherp zicht.</i>
3.	vaardig	30	<i>Dat je snel en zonder veel moeite iets kan/doet.</i>

Les 1

Samenwerk vaardigheid: - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen wat voor soort boek 'Koning van Katoren' is en wat het schrijfdoel van de auteur is.
- De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de eerste opdracht 'de vogels van Decibel'.

Materialen: - 'Koning van Katoren', blz. 7 t/m 17
- teamboekje, les 1-5
- Groepsvormingsactiviteit nr. 14 (zie Gebruikswijzer), A4 per team
- per team de voorspelkaart en een dobbelsteen
- woordmuur
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- per team 1x de studiewijzer: 'Spreekwoorden en uitdrukkingen'
- per team 1x de studiewijzer 'Cirkels van verschil en overeenkomst'
- spiekbrieven 'voorspellen'
- voldoende teamwoordbonnen
- Brain Game naar keuze

INTRODUCTIE

1. Terugblik. Kijk met de groep terug op het boek dat in de vorige weken gelezen is door te vragen wat ze van dat boek (en de teamopdrachten) vonden. "Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik punten gegeven aan de teams voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is voor deze week het team van de week en dat is geworden ... (Noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Vandaag gaan we een nieuw boek lezen, het heet 'Koning van Katoren'. Voordat we gaan voorspellen waar dit boek over gaat, gaan we samen vliegtuigjes vouwen."

Bied groepsvormingsactiviteit 14 aan.

tijd 10 minuten

VOORSPELLEN EN DOEL VAN DE SCHRIJVER

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de voor- en achterkant voorspellen waar het boek over gaat en wat het schrijfdoel van de auteur is.

1. Uitleg. "Misschien ken je al wat boeken van de schrijver Jan Terlouw, zoals 'Briefgeheim' en 'Oorlogswinter.' Toch is 'Koning van Katoren' een heel ander soort boek."

2. Opdracht. "Ieder team gooit met de dobbelsteen en kijkt op de kaart welke opdracht bij het aantal ogen van de dobbelsteen hoort. Bekijk de voor- en achterkant van het boek en kijk of je aanwijzingen kunt vinden waar dit boek over gaat. Overleg wat jullie teamantwoord is. Zorg ervoor dat iedereen dat teamantwoord kan geven. Als je klaar bent, kun je nog eens met de dobbelsteen gooien en een volgende vraag gaan opzoeken in het boek."

GH **Geef tijd om te bladeren in het boek, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en schrijf de belangrijkste voorspellingen op en waardeer de antwoorden met punten.** "We gaan na les 5 kijken wat we goed voorspeld hebben en wat toch anders is dan dat we nu denken."

///
DDU **3. Schrijversdoel.** "De schrijver heeft het boek geschreven met een bepaald doel, wat wil de schrijver denk je?" **DDU.** "Dit boek is vooral geschreven om de lezer te vermaken. Daarnaast zullen jullie tijdens het lezen vast gaan nadenken over ethiek. Dat betekent dat je nadenkt over wat goed is en wat je slecht vindt. De schrijver daagt je uit om na te denken over

eerlijkheid, en of de personages in het boek wel juist handelen. We noemen dit ook wel moreel besef.”

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

GH

→

1. Modeling. “In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 1-5 een deel van de woorden van de week al staan. Ik schrijf het eerste woord van de week op de woordmuur. Eigenlijk is het een uitdrukking: ‘de kaas niet van het brood laten eten.’ Ik ken de betekenis van de uitdrukking niet, maar ik kan me er wel een voorstelling van maken. Als ik een broodje kaas heb, laat ik natuurlijk niet dat plakje kaas van mijn broodje pakken. Bespreek met je maatje/team wat jij denkt dat deze uitdrukking betekent. Luister actief naar de ander zodat je goed hoort wat je maatje/teamlid zegt, want straks geef ik een beurt en dan moet jij misschien vertellen wat jullie besproken hebben.” **Geef tijd voor overleg over (één van) de woorden en bepaal via het trekken van een lollystokje/nummer wie een beurt krijgt. Waardeer (ook bij een fout antwoord) het actief luistergedrag en leg uit dat het team daarom de punten krijgt. Noteer de suggesties op de woordmuur.**

2. Opdracht. “Bij de teamopdrachten moeten jullie van het woord ‘vaardig’ de betekenis opzoeken in het woordenboek. Bij de andere woorden moet je een studiewijzer gebruiken. De woorden van de week vullen jullie verder aan door voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je kunt altijd de studiewijzer ‘Woord en betekenis’ gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers ‘synoniemen’, ‘hoort bij, want...’ of ‘mijn beroep is...’ Dit boek is in 1971 geschreven. Het valt onder de categorie ‘jeugdliteratuur’. Dit klinkt ingewikkelder dan dat het is, maar er kunnen wel woorden en begrippen in voorkomen die wij nu in ons taalgebruik niet zo vaak meer tegenkomen. Tijdens het lezen plakken jullie memo’s op woorden waarvan je de betekenis niet kent. Vervolgens overleg je met het team welke woorden jullie het meest relevant vinden voor het teamwoordenboek. Probeer zo veel mogelijk verschillende woorden te vinden. Zelfstandig naamwoorden, bijvoeglijk naamwoorden, bijwoorden, maar denk bijvoorbeeld ook aan begrippen die vallen onder figuurlijk taalgebruik.”

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen voorspellen wat Stach moet doen bij de eerste opdracht ‘de vogels van Decibel’.

1. Opdracht. “Jullie werken met je team aan de teamopdrachten. Voordat jullie in het boek gaan lezen, lezen jullie de opdrachten in het teamboekje goed door. Sommige opdrachten moeten jullie maken voor het lezen, zoals bij voorspellen, en andere opdrachten na het lezen. De opdrachten die bij het voorspellen en samenvatten horen, komen iedere week weer terug. Elke opdracht die Stach moet uitvoeren voorspellen we voor het lezen. Nadat Stach weer een opdracht heeft uitgevoerd, maken we er een samenvatting van. Tijdens het lezen moet je dus steeds nadenken of je memo’s moet plakken voor het samenvatten van een opdracht voor Stach. Tijdens les 1 hoef je nog geen memo’s te plakken voor het samenvatten, maar lees je wel hoe Stachs eerste opdracht luidt. Plak hier een memo bij en overleg na het lezen met het team wat de opdracht precies zou kunnen inhouden. Het praten over de tekst met je team is erg belangrijk om te kijken of iedereen dezelfde informatie uit de tekst haalt. Je doet dus vandaag een voorspelling na het lezen, en dan lezen we tijdens les 2 of deze voorspelling (deels) is uitgekomen. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is.”

2. Zelfstandig lezen: blz. 7 t/m 17, memo’s plakken op informatie over de eerste opdracht.

tijd
klaar

20 minuten
woorden van de week

3. Maatjeswerk: memo’s vergelijken, duo-lezen: blz. 16 en 17.

tijd
klaar

10 minuten
woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

4. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.	
tijd	<u>20 minuten</u>
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten. Bespreek de voorspellingen over de eerste opdracht van Stach. Benoem dat de schrijver Jan Terlouw van woordgrappen houdt en vraag wie weet wat het woord 'decibel' betekent. Gebruik deze informatie om de titel van de opdracht te verhelderen.
tip	<i>Bespreek met de leerlingen wat ze vinden van Stachs reactie op de boodschap van minister De Seer (Stach heeft veel vertrouwen in zichzelf, en schroomt niet om een weerwoord te geven).</i>
AFRONDING	
GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de overige woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten. Bespreek met de leerlingen of ze woorden tegen zijn gekomen die een betekenis hebben die anders is dan in het woordenboek omschreven staat. Stimuleer de discussie waarom dit mogelijk zo is (het wordt letterlijk/figuurlijk gebruikt, het gaat om een andere betekenis, etc.)
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingvaardigheid - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 2

Lesdoel: - De leerlingen kunnen de opdracht 'de vogels van Decibel' samenvatten.

Materialen:

- 'Koning van Katoren', blz. 18 t/m 25
- teamboekje, les 1-5
- spiekbrief 'samenvatten'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik

- samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik

- woorden van de week
- teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "Tijdens les 1 hebben we de eerste uitdrukking en de woorden op de woordmuur geschreven. Let vandaag weer goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor je teamwoordenboek en waarmee we de woordmuur kunnen aanvullen."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de opdracht 'de vogels van Decibel' samenvatten.

1. Leesdoel. "Vandaag gaan we verder met de teamopdrachten. We maken vandaag een begin met de samenvatting van de eerste opdracht van Stach. Ook gaan we onze voorspelling controleren."

2. Modeling. Lees op bladzijde 18 de eerste zin. "Ik plak gelijk al memo's op de plaatsnaam 'Decibel', op 'het uiterste noordoosten van Katoren', op het woord 'oceaan' en op 'rotsachtige eilanden,' want dit geeft mij informatie waar Stach is op het moment van de opdracht. Dit kan ik straks gebruiken voor de samenvatting. Bedenk uit welke onderdelen een samenvatting nog meer kan bestaan en houd dit in je hoofd tijdens het lezen. Plak memo's op deze onderdelen. Jullie kunnen de samenvatting nog niet helemaal afmaken, want de opdracht van Stach gaat verder tijdens les 3."

tip *Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het samenvatten, bied ze dan per team een verhaalkaart aan en model het dan nogmaals.*

"In dit boek maakt de schrijver Jan Terlouw veel gebruik van schrijftaal. Er is een verschil tussen schrijf- en spreektaalwoorden. Spreektaalwoorden gebruiken we in ons dagelijks taalgebruik. Schrijftaalwoorden kunnen wat deftig en afstandelijk overkomen. Je gebruikt ze vooral in een formele of een zakelijke brief. De schrijver gebruikt ze ook veel in dit boek. Voorbeelden van deze woorden zijn bijvoorbeeld: 'Wellicht' (blz. 9 - betekenis: 'misschien'), 'daaromtrent' (blz. 11 - betekenis: 'daar ergens in de buurt'), 'te zijner tijd' (blz. 14 - betekenis: 'als het zover is'), 'noch' (blz. 14 - betekenis: 'ook niet'). Kunnen jullie nog een voorbeeld noemen van schrijftaalwoorden?"

GH. "De schrijver maakt dus veel gebruik van schrijftaal. Jullie hoeven niet ieder woord die je niet begrijpt te verhelderen. Als jullie maar de grote lijnen in het verhaal begrijpen."

3. Teamopdrachten. Plannen en uitvoeren van de opdrachten. "Lees de opdracht met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt

gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tijd	<u>5 minuten</u>
tijd	4. Zelfstandig lezen: blz. 18 t/m 25, memo's plakken op onderdelen voor de samenvatting.
klaar	<u>20 minuten</u> woorden van de week
	5. Maatjeswerk: memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijk onderdeel is, duo-lezen: blz. 24 t/m 25.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
	6. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.
tijd	<u>20 minuten</u>
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	- woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
vooruitblik	- woorden van de week - teamopdrachten
spel	- Brain Game naar keuze

Les 3

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de tweede opdracht 'de granaatappelboom van Wapenfelt'.
 - De leerlingen kunnen de opdracht 'de vogels van Decibel' samenvatten.
 - De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam van 'de granaatappelboom van Wapenfelt' vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips geven aan het Onderzoekersteam.

- Materialen:**
- 'Koning van Katoren', blz. 26 t/m 33
 - teamboekje, les 1-5
 - spiekbrieven 'voorspellen' en 'samenvatten'
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden staat al vast, maar de laatste woorden kiezen jullie zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de tweede opdracht 'de granaatappelboom van Wapenfelt', de opdracht 'de vogels van Decibel' samenvatten en het Onderzoekersteam tips geven over hun samenvatting 'de granaatappelboom van Wapenfelt'.

- GH**
- 1. Opdrachten.** "Vandaag lezen we verder over Stachs eerste opdracht. Dat betekent dat we ook weer verder gaan met onze samenvatting. We kunnen vandaag onze samenvatting over 'de vogels van Decibel' afmaken. Voordat we verder lezen over Wapenfelt gaan we eerst weer een voorspelling doen over Stachs tweede opdracht. En ook deze opdracht wordt weer samengevat, alleen dit keer heeft het Onderzoekersteam dit al voor jullie gedaan. Om dit team tips en tops te kunnen geven, moet je memo's plakken bij informatie die jij in je samenvatting zou schrijven. Daarna controleer je of zij dat ook hebben gedaan. Jullie moeten met veel onderdelen rekening houden vandaag. Hoe kunnen jullie dit het beste organiseren?" **GH.** "Het is belangrijk om een plan te maken. Voor het lezen kunnen jullie alvast de opdracht 'de granaatappelboom van Wapenfelt' voorspellen. Tijdens het lezen kunnen jullie alvast memo's plakken voor de twee samenvattingen. Na het werken aan de teamopdrachten gaan we bespreken hoe dit is gegaan. De samenvatting van 'de granaatappelboom van Wapenfelt' kunnen we vandaag niet afmaken, want deze opdracht loopt door tijdens les 4. Tijdens les 5 kunnen jullie deze opdracht afmaken."

- tip**
- Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het samenvatten, bied ze dan per team een verhaalkaart aan en model het dan nogmaals. Help de leerlingen eventueel met het maken van een plan.*

- tip**
- Mocht het voorspellen veel tijd kosten, doe dit dan mondeling (voordat de leerlingen gaan lezen).*

- 2. Zelfstandig lezen:** blz. 26 t/m 33, memo's plakken bij aanwijzingen.

tijd	<u>20 minuten</u>
klaar	woorden van de week 3. Maatjeswerk: memo's vergelijken en aan elkaar uitleggen waarom dit een belangrijke aanwijzing is, duo-lezen: blz. 32 t/m 33.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten 4. Team. Teamopdrachten. Uitvoeren van de opdrachten.
tijd	<u>10 minuten</u>
GH	5. Groep. Laat de teams hun samenvatting bij de eerste opdracht van Stach voorlezen. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Laat de groep Tips & Tops geven. Vraag ook welke aanwijzingen ze hebben gebruikt om een goede voorspelling te doen van de tweede opdracht van Stach.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
AFRONDING	
GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - teamopdrachten - woorden van de week - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - introductie schrijfopdracht
spel	Brain Game naar keuze

Les 4

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Koning van Katoren', blz. 34 t/m 45
- toetsboekje, week 1 (les 4)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - teamopdrachten
- woorden van de week

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.
2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
3. Zelfstandig lezen: blz. 34 t/m 45 en maken van de toetsvragen. "Tijdens het lezen lees je waarschijnlijk aanwijzingen die jullie helpen om de samenvatting over Wapenfelt af te maken. Plak hier memo's bij, zodat je deze aanwijzingen en informatie tijdens les 5 gemakkelijker kunt terugvinden."
tijd 40 minuten
klaar memo's plakken, woorden van de week afmaken, stillezen
4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen uit betrouwbare bronnen informatie halen over de Nederlandse politiek.

1. Ophalen van kennis. "Die ministers van Katoren, dat zijn geen gemakkelijke mensen zeg! In Nederland hebben we ook een aantal ministers. Wie weet er één op te noemen en waar is hij of zij de minister van?" **GH.** "We hebben natuurlijk onze minister-president. Hij/zij is de voorzitter van alle ministers samen. Verder hebben we bijvoorbeeld een minister van Onderwijs, een minister van Volksgezondheid en een minister van Justitie en Veiligheid. En er zijn er nog veel meer. De ministers die genoemd worden in het boek 'Koning van Katoren',

zoals de minister van Ernst of de minister van Eerlijkheid bestaan niet echt. Dit is verzonnen door de schrijver Jan Terlouw. Wisten jullie dat hij ook in de politiek zat? Hij was voorzitter van de partij D66 en minister van Economische zaken.”

2. Opdracht. “Jullie gaan de komende weken werken aan een werkstuk over de Nederlandse politiek. Er worden in het stappenplan een aantal lastige woorden genoemd waar jullie informatie over moeten zoeken. Bespreek eerst met elkaar hoe jullie de taken gaan verdelen. Daarna ga je bedenken hoe je aan informatie kunt komen over de politiek. Tijdens les 5 gaan jullie de teamopdrachten afmaken en op zoek naar informatie over de politiek die jullie noteren op de kladversie. Volgende week gaan jullie de gevonden informatie uitwerken in een hoofdstuk. Vandaag maken jullie alvast een mindmap over wat jullie al weten over de politiek. Hierna gaan jullie verder met de teamopdrachten die horen bij het samenvatten en de karakterschetsen van de ministers.”

tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	afmaken teamopdrachten, informatie zoeken over de politiek
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - voorbereiding op de schrijfoopdracht - punten en feedback
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - afmaken teamopdrachten - schrijfoopdracht - terugblik op de voorspelling - inleveren van teamwoordenboek - team van de week
spel	Brain Game naar keuze

Les 5

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam van 'de granaatappelboom van Wapenfelt' vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips geven aan het Onderzoekersteam.
 - De leerlingen kunnen uit betrouwbare bronnen informatie halen over de Nederlandse politiek.
- Materialen:**
- 'Koning van Katoren', blz. 46 t/m 50
 - teamboekje, les 1-5
 - (- de brochure 'slimmer-zoeken')

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- toets
 - voorbereiding op schrijfpodricht
- vooruitblik**
- afmaken teamopdrachten
 - schrijfpodricht
 - terugblik op de voorspelling
 - inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
 - team van de week

TEAMOPDRACHTEN: WERKSTUK NEDERLANDSE POLITIEK

Doel: De leerlingen kunnen de opdracht 'de granaatappelboom van Wapenfelt' samenvatten en kunnen uit betrouwbare bronnen informatie halen over de Nederlandse politiek.

- tijd**
- 1. Zelfstandig lezen/voorlezen:** blz. 46 t/m 50.
20 minuten
- 2. Uitleg.** "Vandaag hebben jullie de tijd om de opdrachten af te maken, en we gaan ook met de schrijfpodricht aan de slag. Tijdens les 4 heb ik jullie al uitgelegd wat de bedoeling is. Na het afmaken van de overige teamopdrachten gaan jullie op zoek naar informatie over de Nederlandse politiek: wat is een democratie, wat is het verschil tussen de eerste en tweede kamer, welke politieke partijen zijn de grootste en waar staan zij voor en welke ministers zitten er in het kabinet? Welke bronnen zou je kunnen gebruiken om aan de informatie te komen?"
- DDU**
- tip**
- DDU.** "Het meest voor de hand liggend is internet. Wikikids is een handige site hiervoor."
- Besprek het verschil tussen betrouwbare en onbetrouwbare bronnen. Oefen eventueel welke zoektermen je kunt gebruiken om aan de juiste informatie te komen. Zie evt. de brochure-slimmer-zoeken.pdf (door SIOB, Kennisnet en Mijn Kind Online).*
- "Veel websites maken gebruik van schrijftaalwoorden. Zorg ervoor dat jullie lastige woorden verhelderen en de informatie in eigen woorden opschrijven. Een woordenboek is dus ook handig. Maar denk bijvoorbeeld ook aan informatieve boeken over de politiek of de Tweede Kamer die we in school hebben, of aan YouTube. Hier staan korte filmpjes op die in simpelere woorden uitleggen hoe Nederland bestuurd wordt. Maak voordat jullie gaan beginnen eerst een goede taakverdeling."
- 3. Opdracht.** "Lees in het teamboekje de opdrachten nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af."
- tijd**
- klaar**
- ///**
- 30 minuten
- verschillende bronnen gebruiken om meer informatie te vinden
- Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**
- 4. Voorlezen van de samenvatting.** Laat de teams hun tips bij de tweede opdracht van Stach voorlezen. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Laat de

tijd	groep Tips & Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week. <u>10 minuten</u>
tijd ///	5. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week. <u>5 minuten</u>
tip	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten. <i>Noteer in welke mate het de teams gelukt is om aan de eisen van de schrijfo opdracht te voldoen.</i>

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze opgedaan hebben de voorspellingen beoordelen en aanvullen.

	<p>1. Uitleg. "We zijn nu vijf lessen bezig met het boek 'Koning van Katoren'. Met de dobbelsteen hebben we allerlei voorspellingen gedaan over het boek. Vandaag gaan we kijken of we het nog steeds eens zijn met onze voorspellingen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet."</p> <p>2. Opdracht. "We gaan eerst kijken naar 'wanneer'. We hebben voorspeld dat het boek zich afspeelt in (<i>vul aan wat het antwoord van de groep was</i>). Nu we al vijf dagen in het boek hebben gelezen weten we nu meer over de inhoud van het boek. Hebben we het juist voorspeld?"</p>
GH ///	Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. "Dan gaan we nu kijken naar 'waar' (<i>vul aan wat het antwoord van de groep was</i>). Klopt dit met wat we nu gelezen en gezien hebben?"
GH ///	Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben om iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.
tip	<i>Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.</i>
	3. Afronding. "We hebben de voorspellingen aangepast met dat wat we nu weten over het boek. Maar het boek is natuurlijk nog niet uit. Volgende week gaan we kijken of er toch nog verrassende informatie is gekomen, die we niet verwacht hadden."

AFRONDING

	<p>1. Woorden van de week. "Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen."</p>
GH ///	<p>2. Terugblik. "Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken." Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten. Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het 'team van de week.</p> <p>3. Vooruitblik. "De volgende keer lezen we verder in 'Koning van Katoren'."</p>

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 6-10

De lesdoelen van les 6-10:

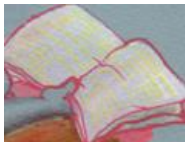
'Koning van Katoren' - Jan Terlouw Bladzijde 51 t/m 94	
Fictie: (avonturen/ politiek/ fantasie)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen onderscheiden goed van kwaad (moreel besef).
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in het woordenboek opzoeken. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen. - De leerlingen kunnen betekenissen van woorden verduidelijken d.m.v. een betekenisvolle zin. - De leerlingen kunnen bepalen of de woorden 'schamel' en 'armoedig' synoniemen zijn of niet.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de eerste twee opdrachten 'de draak van Smook' en 'de schuifelende kerken van Uikumene'. - De leerlingen kunnen de opdracht 'de draak van Smook' samenvatten. - De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam van 'de schuifelende kerken van Uikumene' vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips geven aan het Onderzoekersteam.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen hoofdstukken schrijven naar aanleiding van de gevonden informatie over de Nederlandse politiek.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 6-10):

- Kijk de opdrachten van les 1-5 na en leg de teamboekjes 'Koning van Katoren' weer klaar.
- Zet het digibordschema 'Koning van Katoren' les 6-10* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team 1x de studiewijzer 'Spreekwoorden en uitdrukkingen' klaar*.
- Leg per team 1x de studiewijzer 'Synoniemen' klaar*.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 9).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
6.	chronisch	51	<i>Langdurig, iets dat niet snel overgaat.</i>
7.	een tipje van de sluier (uitdr.)	61	<i>Een klein beetje laten zien/horen van wat anders verborgen zou blijven.</i>
8.	schamel(e)	76	<i>Armoedig.</i>

Les 6

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de derde opdracht 'de draak van Smook'.
- De leerlingen kunnen de opdracht 'de draak van Smook' samenvatten.

Materialen: - 'Koning van Katoren', blz. 51 t/m 60 (tot en met 'Slaap lekker!')
- teamboekje, les 6-10
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- per team 1x de studiewijzer 'Spreekwoorden en uitdrukkingen'
- per team 1x de studiewijzer 'Synoniemen'
- spiekbrieven 'voorspellen' en 'samenvatten'
- woordmuur

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week hebben we de eerste hoofdstukken gelezen uit 'Koning van Katoren.' Ook hebben we teamopdrachten gemaakt die onder andere gingen over de woorden van de week en het voorspellen- en samenvatten van Stachs opdrachten. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we verder over de avonturen van Stach en gaan we verder met het samenvatten en de karakterschetsen van de ministers. Met de schrijfopdracht gaan we de gevonden informatie over de politiek verwerken in het hoofdstuk voor in het werkstuk. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 6-10."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 6-10 weer een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het (spreek)woordenboek. Voor sommige woorden/uitdrukkingen moeten jullie weer een studiewijzer gebruiken. De woorden van de week vullen jullie verder aan door deze week voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je kunt voor alle woorden de studiewijzer 'Woord en betekenis' gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers 'synoniemen', 'hoort bij, want...' of 'mijn beroep is...' Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt. Vergeet niet te noteren op welke bladzijde je de woorden gevonden hebt."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de derde opdracht 'de draak van Smook' en de opdracht 'de draak van Smook' samenvatten.

1. Leesdoel. "Deze week gaan we weer teamopdrachten maken die gaan over de woorden

DDU	<p>van de week, maar we gaan ook weer verder met het samenvatten van elke opdracht die Stach van de ministers krijgt. Voordat jullie dat gaan doen, gaan jullie eerst voorspellen waar Stachs derde opdracht over zou kunnen gaan. Waarom is het handig om regelmatig een voorspelling te doen?" DDU. "Door regelmatig een voorspelling te doen, ben je beter voorbereid op wat je gaat lezen. Aanwijzingen die je al eerder gelezen hebt, geven jou 'richting'. Als je snapt hoe de tekst is opgebouwd, lees je de tekst makkelijker door."</p>
tijd	<p>2. Modeling. "Nadat jullie een voorspelling hebben gedaan over de volgende opdracht van Stach, gaan jullie lezen. Tijdens het lezen plak je memo's op aanwijzingen die kunnen helpen om straks een samenvatting te schrijven over deze opdracht. Jullie kunnen na het lezen een begin maken met jullie samenvatting, maar jullie kunnen er ook voor kiezen om eerst de opdrachten te maken die horen bij de woorden van de week. Houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is."</p> <p>3. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten. Voorspelling bespreken en invullen. <u>5 minuten</u></p> <p>4. Zelfstandig lezen: blz. 51 t/m 60 (tot en met 'Slaap lekker!'), memo's plakken op mogelijke aanwijzingen voor de samenvatting.</p>
tip	<p><i>Heb aandacht voor de zin 'Tot slot schrijft ... waar wij dus niets mee te maken hebben.'</i> <i>Wie bedoelt de schrijver met 'wij'? Antwoord: de lezer.</i></p>
tijd klaar	<p><u>20 minuten</u> woorden van de week</p>
tijd klaar	<p>5. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duo-lezen: blz. 59 t/m 60. <u>10 minuten</u> woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten</p>
tijd GH	<p>6. Teamopdrachten. Voorspelling controleren en uitvoeren van de overige opdrachten. <u>20 minuten</u></p> <p>7. Groep. Laat de teams vertellen welke aanwijzingen ze hadden gevonden om een goede voorspelling te kunnen doen. Bespreek of hun voorspelling al (deels) is uitgekomen. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.</p>
///	<p>Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.</p>
AFRONDING	
GH	<p>1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.</p>
///	
GH	<p>2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek en op de woordmuur willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.</p>
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingvaardigheid - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten

Les 7

Lesdoel: - De leerlingen kunnen de opdracht 'de draak van Smook' samenvatten.

Materialen: - 'Koning van Katoren', blz. 60 (vanaf 'De volgende dag...') t/m 68 (t/m '... beetje zenuwachtig')
- teamboekje, les 6-10
- spiekbrief 'samenvatten'
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - woorden van de week
- teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "Tijdens les 6 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Vandaag vullen we de woordmuur verder aan. Let ook vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek. Als je nog niet alle woorden hebt opgezocht in het woordenboek, kun je daar vandaag mee verder."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de opdracht 'de draak van Smook' samenvatten.

1. Uitleg. "Bij les 6 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we verder met de samenvatting van Stachs derde opdracht. Net als bij les 6 gaan jullie tijdens het lezen memo's plakken op aanwijzingen die kunnen helpen bij het schrijven van de samenvatting. Ook gaan jullie je voorspelling van les 6 controleren en eventueel aanvullen."

2. Teamopdrachten. Plannen en uitvoeren van de opdrachten. "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling op en houd elkaar goed op de hoogte. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tip *Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het samenvatten, bied ze dan per team een verhaalkaart aan en model het dan nogmaals.*

tijd 5 minuten

3. Zelfstandig lezen: blz. 60 (vanaf 'De volgende dag...') t/m 68 (t/m '... beetje zenuwachtig'), memo's plakken op aanwijzingen voor de samenvatting.

tijd 20 minuten

klaar woorden van de week

4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duo-lezen: blz. 67 t/m 68.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

5. Teamopdrachten. Voorspelling controleren en uitvoeren van de overige opdrachten.

tijd 15 minuten

GH **6. Groep.** Laat de teams vertellen welke aanwijzingen ze hebben gevonden om een goede samenvatting te kunnen schrijven. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.

///

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none">- woorden van de week- teamopdrachten- punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none">- woorden van de week- teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 8

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen de opdracht 'de draak van Smook' samenvatten.
 - De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de vierde opdracht 'de schuifelende kerken van Uikumene'.

- Materialen:**
- 'Koning van Katoren', blz. 68 (vanaf 'Als een lopend vuurtje...') t/m 76
 - teamboekje, les 6-10
 - spiekbrief 'samenvatten'
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden staan al vast, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de opdracht 'de draak van Smook' samenvatten.

1. Uitleg. "Tijdens les 7 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we verder met onze samenvatting. Deze maken jullie vandaag af, want tijdens les 9 lezen jullie weer over een nieuwe opdracht voor Stach. Dat betekent dat Stach zijn opdracht afrondt en teruggaat naar Wiss, en dus ook weer naar de ministers. Na het lezen kunnen jullie de voorspelling over de vierde opdracht alvast invullen. Wat zou Stach moeten doen bij de schuifelende kerken van Uikumene? Omdat jullie vandaag veel te doen hebben is het belangrijk om een goede taakverdeling te maken. Schrijf de taakverdeling in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is."

2. Teamopdrachten. "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tip *Mocht het voorspellen veel tijd kosten, doe dit dan mondeling (voordat de leerlingen gaan lezen).*

tijd 5 minuten

3. Zelfstandig lezen: blz. 68 (vanaf 'Als een lopend vuurtje...') t/m 76, memo's plakken op aanwijzingen.

tijd 20 minuten

klaar woorden van de week

4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duo-lezen: blz. 75 t/m 76.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

5. Teamopdrachten. Voorspelling controleren en uitvoeren van de overige opdrachten.

tijd 15 minuten

GH	6. Groep. Laat de teams vertellen welke aanwijzingen ze hebben gevonden om een goede samenvatting te kunnen schrijven. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Bespreek ook de voorspellingen voor de vierde opdracht: de schuifelende kerken van Uikumene. Teamdoel samenwerkvaardigheid bereikt: punten.
/// tip	<i>Vraag aan de leerlingen of het slim van Stach is om aan de journalisten te vertellen dat hij niet van de St.-Aloïsius af zou springen. Wat denken de leerlingen dat er nu gaat gebeuren? Bespreek het tekstverband oorzaak-gevolg.</i>

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblick	<ul style="list-style-type: none"> - toets - introductie schrijfopdracht
spel	Brain Game naar keuze

Les 9

Lesdoel: - De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

Materialen: - 'Koning van Katoren', blz. 77 t/m 84 (t/m '... binnen vijf minuten in.')

- toetsboekje, week 2 (les 9)
- antwoordblad ABCD met wasknijper
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - toets
- voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

1. Oefenen voor de toets. De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.

tijd 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.

2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.

tip *Besprek eventueel met de leerlingen wat een 'aanname' betekent (vraag 1).*

3. Zelfstandig lezen: blz. 77 t/m 84 (t/m 'binnen vijf minuten in.') en maken van de vragen.
"Tijdens het lezen lees je waarschijnlijk aanwijzingen die jullie helpen om de samenvatting over de schuifelende kerken van Uikumene te maken. Plak hier memo's bij, zodat je deze aanwijzingen en informatie tijdens les 10 gemakkelijker kunt terugvinden."

tijd 40 minuten

klaar woorden van de week afmaken, stillezen

4. Bespreken van de vragen. "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**

tip *Heb met name aandacht voor vraag 3 in de toets. De schrijver heeft gebruik gemaakt van beide betekenissen, het is een woordgrap. Bovenaan blz. 81 wordt functie 1 beschreven, onderaan bladzijde 81 wordt functie 2 beschreven. Stimuleer de discussie tussen de leerlingen.*

→ *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen hoofdstukken schrijven over de gevonden informatie over de Nederlandse politiek.

DDU	1. Ophalen van kennis. “Tijdens les 10 gaan we verder werken aan ons werkstuk. Vorige week hebben we betrouwbare informatie gezocht. Hoe weet je ook alweer wat betrouwbare informatie is?” DDU. “Welke informatie was nieuw voor je en is je bijgebleven?” DDU.
	2. Opdracht. “Tijdens les 10 gaan we eerst verder met de samenvatting van de schuifelende kerken van Uikumene. Hierna gaan we van de gevonden informatie over de Nederlandse politiek een begin maken om hoofdstukken te schrijven voor in het werkstuk. Hier hebben jullie tijdens les 10 de tijd voor, maar ook tijdens les 15. In een werkstuk schrijf je feiten op en laat je jullie eigen mening achterwege. Jullie gaan samen beslissen wat de belangrijkste onderwerpen zijn. Laat bijzaken weg.”
tip	<i>Besprek eventueel het verschil tussen een feit en een mening en het verschil tussen hoofdzaken en bijzaken.</i>
tijd	<u>10 minuten</u>
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

terugblik	<ul style="list-style-type: none">- toets- voorbereiding op de schrijfopdracht- punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none">- schrijfopdracht- inleveren van teamwoordenboek- team van de week
spel	Brain Game naar keuze

Les 10

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam van 'de schuifelende kerken van Uikumene' vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips geven aan het Onderzoekersteam.
 - De leerlingen kunnen hoofdstukken schrijven naar aanleiding van de gevonden informatie over de Nederlandse politiek.

- Materialen:**
- 'Koning van Katoren', blz. 84 (vanaf 'Stach, word wakker!') t/m 94
 - teamboekje, les 6-10
 - spiekbrief 'samenvatten'
 - kopieën teamboekje kladversies

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- toets
 - voorbereiding op schrijfopdracht
- vooruitblik**
- schrijfopdracht
 - inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
 - team van de week

TEAMOPDRACHTEN: AFMAKEN VAN DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen tips geven aan het Onderzoekersteam over hun samenvatting 'de schuifelende kerken van Uikumene' en hoofdstukken schrijven over de gevonden informatie over de Nederlandse politiek.

- tijd**
- 1. Zelfstandig lezen/voorlezen:** blz. 84 (vanaf 'Stach, word wakker!') t/m 94.
20 minuten
- 2. Uitleg.** "Vandaag hebben jullie de tijd om de opdrachten af te maken, en we gaan ook aan de slag met de schrijfopdracht. Voordat jullie gaan beginnen, maken jullie een plan van aanpak. Als dat nog niet helemaal duidelijk is, moeten jullie nog even overleggen wie in jullie team wat gaat doen. Jullie hebben tijdens les 15 ook nog tijd voor het schrijven van de hoofdstukken. Het hoeft dus niet in één les af. Bedenk welke Tips & Tops jullie van de groep hebben gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht."
- 3. Opdracht.** "Lees in het teamboekje de opdrachten nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af."
- tijd klaar ///**
- 40 minuten
een extra hoofdstuk schrijven
Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
- 4. Presentatie van het verhaal.** "Jullie gaan nu als team één hoofdstuk voorlezen. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."
- tijd**
- 5 minuten
5. Laat de teams de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.
- tijd**
- 10 minuten
6. Bespreken. Bespreek de samenvatting. Laat de teams vertellen welke aanwijzingen ze hebben gevonden om een goede samenvatting te kunnen schrijven. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") **voor de volgende week.**
- tijd**
- 5 minuten

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH

///

1. Woorden van de week. “Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen.”

2. Terugblik. “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”

Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’

3. Vooruitblik. “De volgende keer lezen we verder in ‘Koning van Katoren’.”

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 11-15

De lesdoelen van les 11-15:

'Koning van Katoren' - Jan Terlouw Bladzijde 95 t/m 134	
Fictie: (avonturen/ politiek/ fantasie)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen onderscheiden goed van kwaad (moreel besef).
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in het woordenboek opzoeken. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen. - De leerlingen kunnen betekenissen van woorden verduidelijken d.m.v. een betekenisvolle zin.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de opdrachten 'springen van de St. Aloïsius', 'de knobbelneuzen van Afzette & Rije' en 'de tovenaars van Ekilibrië'. - De leerlingen kunnen de opdrachten 'springen van de St.-Aloïsius' en 'de knobbelneuzen van Afzette & Rije' samenvatten.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen hoofdstukken schrijven over de gevonden informatie over de Nederlandse politiek.

Vorbereiding (voorafgaand aan les 11-15):

- Kijk de opdrachten van les 6-10 na en leg de teamboekjes 'Koning van Katoren' weer klaar.
- Zet het digibordschema 'Koning van Katoren' les 11-15* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team 1x de studiewijzer 'Spreekwoorden en uitdrukkingen' klaar*.
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 14).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
11.	onstuimig	98	<i>Heftig of wild.</i>
12.	riant(e)	104	<i>Wat er heel mooi, groots of/en aantrekkelijk uitziet.</i>
13.	naast je schoenen lopen (uitdr.)	118	<i>Iemand die zich overdreven trots gedraagt.</i>

Les 11

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de opdracht 'springen van de St.-Aloïsius'.
- De leerlingen kunnen de opdracht 'springen van de St.-Aloïsius' samenvatten.

Materialen: - 'Koning van Katoren', blz. 95 t/m 102
- teamboekje, les 11-15
- spiekbrieven 'voorspellen' en 'samenvatten'
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- per team 1x de studiewijzer 'Spreekwoorden en uitdrukkingen'
- woordmuur

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

1. Terugblik. "Vorige week hebben we verder gelezen in 'Koning van Katoren.' Ook hebben we verder gewerkt aan de teamopdrachten die gingen over de woorden van de week, de opdrachten voorspeld en Stachs opdrachten samen gevat. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Deze week lezen we verder over de avonturen van Stach en gaan we verder met het samenvatten en de karakterschetsen van de ministers. Met de schrijfopdracht gaan we verder werken aan de hoofdstukken voor in het werkstuk. Overleg in je team aan welke samenwerkingvaardigheid jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 11-15."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij de taakbrief van les 11-15 weer een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het (spreek)woordenboek. Deze woorden van de week vullen jullie verder aan door deze week voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Je mogen de studiewijzer 'Woord en betekenis' gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers 'synoniemen', 'hoort bij, want...' of 'mijn beroep is...' Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt.

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de opdracht 'springen van de St. Aloïsius' en de opdracht 'springen van de St. Aloïsius' samenvatten.

1. Leesdoel. "Deze week gaan we weer teamopdrachten maken die gaan over de woorden van de week, maar we gaan ook weer verder met het samenvatten van elke opdracht die Stach van de ministers krijgt. Deze keer bedenken de ministers een opdracht 4A. Dat is raar, waarom niet gewoon opdracht nummer 5?" **GH. Geef tijd om na te denken, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en waardeer een goede samenwerking met punten.**

	<p>2. Opdracht. “Voordat jullie de bladzijden gaan lezen, gaan jullie eerst voorspellen waar Stachs volgende opdracht over zou kunnen gaan. Nadat jullie een voorspelling hebben gedaan over deze opdracht van Stach, gaan jullie lezen. Tijdens het lezen plak je memo’s op aanwijzingen die kunnen helpen om straks een samenvatting te schrijven over deze opdracht. Jullie kunnen na het lezen een begin maken met jullie samenvatting, maar jullie kunnen er ook voor kiezen om eerst de opdrachten te maken die horen bij de woorden van de week. Schrijf de taakverdeling in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte van wat je hebt gedaan. Iedereen moet straks weten wat het antwoord is.”</p>
tip	<i>Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het samenvatten, bied ze dan per team een verhaalkaart aan en model het dan nogmaals.</i>
tip	<i>Mocht het voorspellen veel tijd kosten, doe dit dan mondeling (voordat de leerlingen gaan lezen).</i>
	3. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten. Voorspelling bespreken en invullen.
tijd	<u>5 minuten</u>
	4. Zelfstandig lezen: blz. 95 t/m 102, memo’s plakken op mogelijke aanwijzingen voor de samenvatting.
tijd	<u>20 minuten</u>
klaar	woorden van de week
	5. Maatjeswerk: memo’s vergelijken, aanwijzingen bespreken, duo-lezen: blz. 101 t/m 102.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
	6. Teamopdrachten. Voorspelling controleren en uitvoeren van de overige opdrachten.
tijd	<u>20 minuten</u>
GH	7. Groep. Laat de teams vertellen welke aanwijzingen ze hadden gevonden om een goede voorspelling te kunnen doen. Bespreek of hun voorspelling is uitgekomen. Benoem nogmaals dat een voorspelling niet altijd uitkomt, omdat de schrijver je wel eens expres op het verkeerde been zet. Het gaat er vooral om dat de leerlingen een aanwijzing kunnen vinden. Laat de teams ook vertellen welke aanwijzingen ze hebben gevonden om een goede samenvatting te kunnen schrijven. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

///

AFRONDING

GH	<p>1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.</p>
///	
GH	<p>2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek en op de woordmuur willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.</p>
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - samenwerkingvaardigheid - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten

Les 12

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de vijfde opdracht 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije'.
 - De leerlingen kunnen de vijfde opdracht 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije' samenvatten.
- Materialen:**
- 'Koning van Katoren', blz. 103 t/m 110
 - teamboekje, les 11-15
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- samenwerkvaardigheid
 - woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

- 1. Uitleg.** "Tijdens les 11 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Vandaag vullen we de woordmuur verder aan. Let ook vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek. Als je nog niet alle woorden hebt opgezocht in het woordenboek, kun je daar vandaag mee verder."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de vijfde opdracht 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije' en kunnen de opdracht 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije' samenvatten.

- 1. Uitleg.** "Bij les 11 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag gaan we beginnen met een nieuwe samenvatting. Stach krijgt zijn vijfde opdracht. Net als bij les 11 gaan jullie tijdens het lezen memo's plakken op aanwijzingen die kunnen helpen bij het schrijven van de samenvatting. Maar voordat jullie gaan lezen, gaan jullie een voorspelling doen over deze nieuwe opdracht. Deze opdracht heet 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije'. We snappen inmiddels de schrijfstijl van Jan Terlouw wat beter. Hij houdt van woordgrapjes, en geeft ons vaak letterlijke hints. Denk maar eens aan 'de vogels van Decibel' of 'de granaatappelboom van Wapenfelt'. Denk goed na over de volgende opdracht van Stach en doe een voorspelling. Begin hierna met lezen."

- 2. Teamopdrachten. Plannen en uitvoeren van de opdrachten.** "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling op en houd elkaar goed op de hoogte. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tip *Mocht het voorspellen veel tijd kosten, doe dit dan mondeling (voordat de leerlingen gaan lezen).*

tijd 5 minuten

- 3. Zelfstandig lezen:** blz. 103 t/m 110, memo's plakken op aanwijzingen voor de samenvatting.

tijd 20 minuten

klaar woorden van de week

- 4. Maatjeswerk:** memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duo-lezen: blz. 109 t/m 110.

tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
	5. Teamopdrachten. Voorspelling controleren en uitvoeren van de overige opdrachten.
tijd	<u>15 minuten</u>
GH	6. Groep. Laat de teams vertellen welke aanwijzingen ze hebben gevonden om een goede samenvatting te kunnen schrijven. Bespreek ook of hun voorspelling al (deels) is uitgekomen. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
AFRONDING	
GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
///	Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten
spel	Brain Game naar keuze

Les 13

Lesdoel: - De leerlingen kunnen de vijfde opdracht 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije' samenvatten.

Materialen: - 'Koning van Katoren', blz. 111 t/m 120 (t/m '... glanst in de zon.')
- teamboekje, les 11-15
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - woorden van de week
- teamopdrachten met woorden van de week en voorspellen

vooruitblik - woorden van de week
- teamopdrachten met voorspellen

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden staan al vast, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de vijfde opdracht 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije' samenvatten.

1. Uitleg. "Tijdens les 12 hebben jullie als team al een deel van de opdrachten gemaakt. Vandaag werken jullie verder aan de samenvatting over de knobbelneuzen van Afzette en Rije. Tijdens les 14 lezen jullie hoe Stach deze opdracht afmaakt."

2. Teamopdrachten. "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling op en houd elkaar goed op de hoogte, zodat iedereen straks de antwoorden weet. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tijd 5 minuten

3. Zelfstandig lezen: blz. 111 t/m 120 (t/m '... glanst in de zon'), memo's plakken op aanwijzingen.

tijd 20 minuten

klaar woorden van de week

4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duo-lezen: blz. 118 t/m 120.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

5. Teamopdrachten. Voorspelling controleren en uitvoeren van de overige opdrachten.

tijd 15 minuten

GH **6. Groep.** Laat de teams vertellen welke aanwijzingen ze hebben gevonden om een goede samenvatting te kunnen schrijven. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Bespreek ook de voorspellingen over de vijfde opdracht: zijn er voorspellingen uitgekomen? Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

///

AFRONDING

GH **1. Samenwerken.** Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal

///	<p>punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.</p>
GH	<p>2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.</p>
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
vooruitblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - introductie schrijfoopdracht
spel	Brain Game naar keuze

Les 14

- Lesdoel:**
- De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.
 - De leerlingen kunnen de vijfde opdracht 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije' samenvatten.
- Materialen:**
- 'Koning van Katoren', blz. 120 (vanaf 'Het werden een paar woelige dagen...') t/m 126
 - toetsboekje, week 3 (les 14)
 - antwoordblad ABCD met wasknijper
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten
- vooruitblik**
- toets
 - voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

- 1. Oefenen voor de toets.** De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
- tijd** 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

- 1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.**
- 2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor.** Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.
- 3. Zelfstandig lezen:** blz. 120 (vanaf 'Het werden een paar woelige dagen...') t/m 126 en maken van de vragen.
- "Tijdens het lezen lees je waarschijnlijk aanwijzingen die jullie helpen om de samenvatting over de knobbelneuzen van Afzette en Rije te maken. Plak hier memo's bij, zodat je deze aanwijzingen en informatie tijdens les 15 gemakkelijker kunt terugvinden."
- tijd** 40 minuten
- klaar** woorden van de week afmaken, stillezen
- 4. Bespreken van de vragen.** "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog."
- Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
- *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen hoofdstukken schrijven over de gevonden informatie over de Nederlandse politiek.

- 1. Ophalen van kennis.** "De volgende keer gaan we verder werken aan ons werkstuk. Vorige week hebben we de informatie die we uit betrouwbare bronnen hebben gehaald verwerkt in een hoofdstuk. Op welke manier schrijf je een werkstuk?" **DDU.** "In een werkstuk schrijf je
- DDU**

feiten op en laat je jullie eigen mening achterwege. Je beschrijft alleen de belangrijkste informatie en je laat bijzaken weg.”

2. Opdracht. “Tijdens les 15 maken jullie eerst de samenvatting over de knobbelneuzen van Afzette en Rije af. Hierna gaan jullie verder met de hoofdstukken voor in het werkstuk. Als jullie morgen de hoofdstukken afmaken, dan hebben jullie tijdens les 20 de tijd om een inleiding en een inhoudsopgave te schrijven en een voorkant van het werkstuk te maken.”

tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	de samenvatting van ‘de knobbelneuzen van Afzette en Rije’ schrijven
///	Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

terugblik	<ul style="list-style-type: none">- toets- voorbereiding op de schrijfoopdracht- punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none">- schrijfoopdracht- inleveren van teamwoordenboek- team van de week
spel	Brain Game naar keuze

Les 15

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen de opdracht 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije' samenvatten.
 - De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de opdracht 'de tovenaars van Ekilibrië'.
 - De leerlingen kunnen hoofdstukken schrijven over de gevonden informatie over de Nederlandse politiek.

- Materialen:**
- 'Koning van Katoren', blz. 127 t/m 134
 - teamboekje, les 11-15

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- toets
 - voorbereiding op schrijfopdracht

- vooruitblik**
- schrijfopdracht
 - inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
 - team van de week

TEAMOPDRACHTEN: AFMAKEN VAN DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen de opdracht 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije' samenvatten, voorspellen wat Stach moet doen bij de opdracht 'de tovenaars van Ekilibrië' en hoofdstukken schrijven over de gevonden informatie over de Nederlandse politiek.

- 1. Uitleg.** "Vandaag hebben jullie de tijd om de opdrachten af te maken, en we gaan ook weer aan de slag met de schrijfopdracht. Jullie gaan de samenvatting afschrijven over de knobbelneuzen van Afzette en Rije. Ook gaan jullie de hoofdstukken voor in het werkstuk afmaken. Hier hebben jullie vorige week al een begin mee gemaakt. Er zijn veel opdrachten vandaag. Maak een plan om het binnen de tijd af te krijgen.
Straks lezen we de bladzijden die horen bij les 15. Stach krijgt een nieuwe opdracht van de ministers. De opdracht heet: 'de tovenaars van Ekilibrië.' Voordat we gaan lezen, vullen jullie de voorspelling in die hoort bij deze opdracht."
- tip** *Mocht het voorspellen veel tijd kosten, doe dit dan mondeling (voordat de leerlingen gaan lezen).*
- 2. Opdracht.** Geef de teams de tijd om na te denken, te overleggen en de voorspelling in te vullen in het teamboekje. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
- /// tijd** 5 minuten
- 3. Zelfstandig lezen/voorlezen: blz. 127 t/m 134.**
- tip** *Heb aandacht voor wat Stach aan de burgemeester vertelt onderaan blz. 129 en bovenaan blz. 130. Dit is een belangrijke clou in het verhaal.*
- tijd** 20 minuten
- klaar** beginnen met de schrijfopdracht
- ///**
- 4. Opdracht.** "Lees in het teamboekje de opdrachten nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af. Bedenk welke Tips & Tops jullie van de groep hebben gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht."
- tijd** 30 minuten
- ///** Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
- 5. Presentatie van het werkstuk.** "Jullie gaan nu als team één hoofdstuk voor in het werkstuk voorlezen. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."
- tijd** 5 minuten

6. Laat de teams de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.

tijd

10 minuten

7. Bespreken. Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je volgende week anders/hetzelfde doen?") voor de volgende week.

tijd

5 minuten

///

Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

1. Woorden van de week. "Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen."

2. Terugblik. "Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken." **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** "Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen."

Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als 'team van de week'. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het 'team van de week'.

3. Vooruitblik. "De volgende keer lezen we verder in 'Koning van Katoren'."

GH

///

OVERZICHT BIJ HET BOEK, LES 16-20

De lesdoelen van les 16-20:

‘Koning van Katoren’ - Jan Terlouw Bladzijde 135 t/m 174	
Fictie: (avonturen/ politiek/ fantasie)	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen hebben plezier tijdens het lezen. - De leerlingen kunnen de verhaallijnen herkennen en volgen. - De leerlingen onderscheiden goed van kwaad (moreel besef).
Teamopdrachten	
Woordenschat:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de betekenissen van woorden in het woordenboek opzoeken. - De leerlingen kunnen het woord ‘de aandeelhouder’ opzoeken op wikikids.nl en de bijzonderheden noteren. - De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.
Lezen:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam van ‘de tovenaars van Ekilibrië’ vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips geven aan het Onderzoekersteam. - De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de laatste opdracht ‘de stoel van Stellingwoude’. - De leerlingen kunnen de laatste opdracht ‘de stoel van Stellingwoude’ samenvatten.
Schrijven:	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen kunnen een inhoudsopgave, een inleiding, een nawoord en een bronnenlijst schrijven en een voorblad maken voor in het werkstuk.

Voorbereiding (voorafgaand aan les 16-20):

- Kijk de opdrachten van les 11-15 na en leg de teamboekjes ‘Koning van Katoren’ weer klaar.
- Zet het digibordschema ‘Koning van Katoren’ les 16-20* klaar.
- Leg (spreek)woordenboeken klaar (teamopdrachten).
- Leg per team 1x de studiewijzer ‘Mijn beroep is...’ klaar.*
- Leg per team voldoende studiewijzers* klaar om het teamwoordenboek aan te vullen.
- Hang de woordmuur op.
- Leg antwoordblad ABCD* met wasknijper klaar per leerling (les 19).

* Zie site: <http://successforall-nederland.nl>

Les	Woorden van de week	Blz.	Betekenis
16.	monotoon	137	<i>Steeds op dezelfde toon (saai).</i>
17.	de aandelen	142	<i>Een aandeel is een waardepapier van een bedrijf dat de eigenaar recht geeft op een deel van het bedrijf.</i>
18.	het euvel	152	<i>mankement, storing, gebrek</i>

Les 16

**Samenwerk
vaardigheid:** - Door de teams te bepalen.

Lesdoel: - De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam van 'de tovenaars van Ekilibrië' vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips geven aan het Onderzoekersteam.

Materialen:

- 'Koning van Katoren', blz. 135 t/m 142 (t/m '...mevrouw de burgemeester.')
- teamboekje, les 16-20
- spiekbrieven 'samenvatten'
- voldoende studiewijzers om het teamwoordenboek aan te vullen
- per team 1x de studiewijzer 'Mijn beroep is...'
- woordmuur

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

GH

1. Terugblik. "Vorige week hebben we verder gelezen in 'Koning van Katoren.' Tijdens les 15 hebben we het begin van Stachs zesde opdracht gelezen. Ook hebben we de afgelopen lessen verder gewerkt aan de teamopdrachten die gingen over de woorden van de week, het voorspellen en het samenvatten van Stachs opdrachten. Na de afronding van de teamopdrachten hebben jullie de teamboekjes ingeleverd en heb ik de teams punten gegeven voor de opdrachten. Het team met de meeste punten is deze week het team van de week en dat is geworden... (noem de naam van het team)! Applaus voor dit team."

2. Vooruitblik. "Vandaag lezen we verder over het stadje Ekilibrië en de tovenaars Pantaar. Welke oplossing zal Stach kunnen bedenken om de tovenaars te laten stoppen?" **GH. Geef de teams tijd voor overleg, noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe het gegaan is met de opdrachten.** "Deze week gaan we lezen of Stach alle opdrachten tot een goed einde gaat brengen. We gaan de laatste opdrachten samenvatten. Tijdens les 20 gaan we het werkstuk helemaal afmaken door onder andere een inleiding en een nawoord te schrijven. Maar eerst bepalen we per team aan welke vaardigheid jullie willen werken. Overleg in je team aan welk doel jullie deze week extra aandacht willen besteden en schrijf dat op in het teamboekje op de teamlijst van les 16-20."

tijd 5 minuten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen de betekenissen van (spreek)woorden in de tekst in het woordenboek opzoeken en de leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "In het teamboekje zie je bij les 16-20 weer een deel van de woorden van de week in een kolom staan. Van deze woorden moet je de betekenis opzoeken in het woordenboek. Over het woord 'aandelen' gaan jullie meer informatie zoeken op de site wikikids.nl. De woorden van de week vullen jullie verder aan door deze week voor zes woorden een studiewijzer in te vullen en zo ook je teamwoordenboek uit te breiden. Jullie mogen hiervoor de studiewijzer 'Woord en betekenis' gebruiken, maar als er een andere studiewijzer is die beter bij het woord past, dan mogen jullie deze natuurlijk ook gebruiken. Denk bijvoorbeeld aan de studiewijzers 'synoniemen', 'hoort bij, want...' of 'mijn beroep is...' Zorg dat je woorden kiest die belangrijk zijn voor het begrip van de tekst en die iedereen moeilijk vindt. Vergeet niet te noteren op welke bladzijde je de woorden gevonden hebt."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam van 'de tovenaars van Ekelebrü' vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips geven aan het Onderzoekersteam.

	1. Leesdoel. "Deze week gaan we weer teamopdrachten maken die gaan over de woorden van de week, maar we gaan ook weer verder met het samenvatten van de opdrachten die Stach van de ministers krijgt. Deze keer gaan jullie weer je eigen aanwijzingen vergelijken met de samenvatting van het Onderzoekersteam."
	2. Opdracht. "Tijdens het lezen plak je memo's op aanwijzingen die kunnen helpen om straks de samenvatting van het Onderzoekersteam te kunnen beoordelen. Na het lezen vergelijken jullie de gevonden aanwijzingen met elkaar en met de samenvatting van het Onderzoekersteam. Hierna bespreken jullie wat jullie anders hadden gedaan dan het Onderzoekersteam. Jullie kunnen er ook voor kiezen om eerst de opdrachten te maken die horen bij de woorden van de week. Schrijf het plan op in het teamboekje en houd elkaar goed op de hoogte, zodat jullie straks allemaal de antwoorden weten."
tip	<i>Als de leerlingen nog veel moeite hebben met het vinden van aanwijzingen voor de samenvatting, bied ze dan per team een verhaalkaart aan en model het dan nogmaals.</i>
	3. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten.
tijd	<u>5 minuten</u>
	4. Zelfstandig lezen: blz. 135 t/m 142 (t/m '...mevrouw de burgemeester.'), memo's plakken op mogelijke aanwijzingen voor de samenvatting.
tijd	<u>20 minuten</u>
klaar	woorden van de week
	5. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duo-lezen: blz. 141 t/m 142.
tijd	<u>10 minuten</u>
klaar	woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten
	6. Teamopdrachten. Memo's vergelijken met elkaar en die van het Onderzoekersteam en uitvoeren van de overige opdrachten.
tijd	<u>20 minuten</u>
///	7. Groep. Laat de teams vertellen uit welke onderdelen een goede samenvatting moet bestaan. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.		
///			
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek en op de woordmuur willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden. Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.		
///			
terugblik	- samenwerkingvaardigheid - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback	vooruitblik	- woorden van de week - teamopdrachten

Les 17

Lesdoel: - De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam van 'de tovenaars van Ekilibrië' vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips geven aan het Onderzoekersteam.

Materialen: - 'Koning van Katoren', blz. 142 (vanaf 'Boven, in de stenen kamer...') t/m 149
- teamboekje, les 16-20
- Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

terugblik - samenwerkvaardigheid
- woorden van de week
- teamopdrachten

vooruitblik - woorden van de week
- teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "Tijdens les 16 hebben we de eerste zelfgekozen woorden op de woordmuur geschreven. Vandaag vullen we de woordmuur verder aan. Let ook vandaag dus goed op of je woorden tegenkomt die jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek. Als je nog niet alle woorden hebt opgezocht in het woordenboek, kun je daar vandaag mee verder."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen de samenvatting van het Onderzoekersteam van 'de tovenaars van Ekilibrië' vergelijken met hun eigen aanwijzingen en tips geven aan het Onderzoekersteam.

1. Opdracht. "Net als bij les 16, plak je tijdens het lezen memo's op aanwijzingen die kunnen helpen om de samenvatting van het Onderzoekersteam te kunnen beoordelen. Na het lezen vergelijken jullie de gevonden aanwijzingen met elkaar en met de samenvatting van het Onderzoekersteam. Hierna bespreken jullie wat jullie anders hadden gedaan dan het Onderzoekersteam. Bespreek eerst met elkaar welke opdrachten jullie vandaag gaan maken en verdeel dan de taken."

2. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten. "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf het plan op en houd elkaar goed op de hoogte. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tijd 5 minuten

3. Zelfstandig lezen: blz. 142 (vanaf 'Boven, in de stenen kamer...') t/m 149, memo's plakken op mogelijke aanwijzingen voor de samenvatting.

tijd 20 minuten

klaar woorden van de week

4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duo-lezen: blz. 148 t/m 149.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

5. Teamopdrachten. Memo's vergelijken met elkaar en die van het Onderzoekersteam en uitvoeren van de overige opdrachten.

tijd 20 minuten

GH 6. Groep. Laat de teams vertellen welke tips en tops ze voor het Onderzoekersteam hebben opgeschreven. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst.
/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

AFRONDING

GH 1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///

GH 2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams of ze zelf ook al woorden gevonden hebben die ze in het teamwoordenboek willen zetten. Bespreek deze woorden en bepaal samen met de groep of het woorden zijn die op de woordmuur geschreven moeten worden omdat ze belangrijk zijn om te onthouden.
/// Waardeer antwoorden met gebruik van argumenten met punten.

terugblik - woorden van de week
 - teamopdrachten
 - punten en feedback

vooruitblik - woorden van de week
 - teamopdrachten

spel Brain Game naar keuze

Les 18

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de laatste opdracht 'de stoel van Stellingwoude'.
 - De leerlingen kunnen de laatste opdracht 'de stoel van Stellingwoude' samenvatten.

- Materialen:**
- 'Koning van Katoren', blz. 150 t/m 158 (t/m '... je zelf beoordelen.')
 - teamboekje, les 16-20
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

WOORDEN VAN DE WEEK

Doel: De leerlingen kunnen woorden voor het teamwoordenboek uit de tekst halen.

1. Uitleg. "De afgelopen lessen hebben we de woordmuur aangevuld met een aantal nieuwe woorden. Vandaag maken we de woordmuur compleet. Een deel van de woorden staan al vast, maar de laatste woorden kiezen jullie weer zelf. Let tijdens het lezen dus weer goed op welke woorden jullie willen gebruiken voor de woordmuur en het teamwoordenboek."

LEZEN EN TEAMOPDRACHTEN

Doel: De leerlingen kunnen voorspellen wat Stach moet doen bij de laatste opdracht 'de stoel van Stellingwoude', de laatste opdracht samenvatten en kunnen een karakterschets maken van de zes ministers.

GH

1. Opdracht. "We zijn bijna bij het einde van het boek aangekomen. Stach heeft nog één opdracht te gaan. Hoe denken jullie dat het zal aflopen?" **Geef tijd om na te denken, te overleggen en te komen tot teamantwoorden. Geef willekeurige beurten en waardeer een goede samenwerking met punten.** "Voordat jullie straks gaan lezen vullen jullie eerst weer de voorspelling in die hoort bij Stachs laatste opdracht: 'de stoel van Stellingwoude'. Tijdens het lezen let je erop of je informatie over de ministers leest en op welke aanwijzingen je een memo kunt plakken voor de samenvatting. Bespreek met elkaar welke opdrachten er gemaakt moeten worden en verdeel dan de taken."

2. Teamopdrachten. Plannen van de opdrachten en invullen van de voorspelling. "Lees de opdrachten met elkaar goed door en overleg hoe je dit als team gaat aanpakken. Schrijf de taakverdeling op en houd elkaar goed op de hoogte. Bedenk wat je de vorige les als Tips & Tops van de groep hebt gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht. Na het lezen vergelijk je de memo's met je maatje en samen met het team ga je verder met de teamopdrachten."

tip *Mocht het voorspellen veel tijd kosten, doe dit dan mondeling (voordat de leerlingen gaan lezen).*

tijd 5 minuten

3. Zelfstandig lezen: 150 t/m 158 (t/m '... je zelf beoordelen.'), memo's plakken op mogelijke aanwijzingen voor de samenvatting.

tijd 20 minuten

klaar woorden van de week

4. Maatjeswerk: memo's vergelijken, aanwijzingen bespreken, duo-lezen: blz. 157 t/m 158.

tijd 10 minuten

klaar woorden van de week, beginnen met de teamopdrachten

5. Teamopdrachten. Voorspelling controleren en uitvoeren van de overige opdrachten

tijd	<u>20 minuten</u>
GH	6. Groep. Laat de teams benoemen welke aanwijzingen ze hebben gevonden om een goede samenvatting te kunnen schrijven. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Bespreek ook de voorspellingen over de laatste opdracht. Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.
///	<i>Heb aandacht voor de karakters en de namen van de ministers. De tekst op blz. 153 vat de karakters van de ministers goed samen als ze samen in het park zitten.</i>

AFRONDING

GH	1. Samenwerken. Geef de teams tijd voor overleg en noem een nummer en laat die leerling vertellen hoe de planning en de samenwerking gegaan is tijdens het maken van de opdrachten. Bespreek waar een antwoord aan moet voldoen om het volledige aantal punten te halen. Vraag welk samenwerkdoel de teams voor zichzelf bepaald hebben en op welke wijze die hen helpt om de teamopdrachten goed te maken. Laat de andere teams Tips en Tops geven. Teams die een opdracht af hebben kunnen die opdracht voor beoordeling inleveren.
///	
GH	2. Woordmuur. Schrijf de woorden die bij deze les horen op de woordmuur. Vraag aan de teams met welke woorden ze de woordmuur compleet willen maken. Zorg dat de woordmuur vandaag volledig ingevuld is. Waardeer antwoorden die de teams geven met gebruik van argumenten met punten.
///	
terugblik	<ul style="list-style-type: none"> - woorden van de week - teamopdrachten - punten en feedback
voorblik	<ul style="list-style-type: none"> - toets - introductie schrijfofdracht
spel	Brain Game naar keuze

Les 19

- Lesdoel:**
- De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.
 - De leerlingen kunnen de laatste opdracht 'de stoel van Stellingwoude' samenvatten.

- Materialen:**
- 'Koning van Katoren', blz. 158 (vanaf 'Lang, lang geleden...') t/m 166
 - toetsboekje, week 4 (les 19)
 - antwoordblad ABCD met wasknijper
 - Brain Game naar keuze

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- woorden van de week
 - teamopdrachten

- vooruitblik**
- toets
 - voorbereiding op de schrijfopdracht

WOORDEN VAN DE WEEK

- 1. Oefenen voor de toets.** De leerlingen kunnen zich voorbereiden op de toets door de betekenis van de woorden nog even door te nemen. Dit kan met het teamboekje of met de woordmuur.
- tijd** 5 minuten

TOETS

Doel: De leerlingen leren n.a.v. het bespreken van de toets hoe ze informatie uit een tekst kunnen halen.

- 1. Zet de leerlingen in toetsopstelling.**
- 2. Lees de vragen uit het toetsboekje voor. Geef uitleg bij de vragen, o.a. door duidelijk aan te geven wat de bedoeling is van een vraag.**
- 3. Zelfstandig lezen: blz. 158 (vanaf 'Lang, lang geleden...') t/m 166 en maken van de vragen.** "Tijdens het lezen lees je waarschijnlijk aanwijzingen die jullie helpen om de samenvatting over de stoel van Stellingwoude te maken. Plak hier memo's bij, zodat je deze aanwijzingen en informatie tijdens les 20 gemakkelijker kunt terugvinden."
- tijd** 40 minuten
- klaar** woorden van de week afmaken, stillezen
- 4. Bespreken van de vragen.** "Je krijgt van mij een blad met daarop de letters ABCD. We gaan de vragen bespreken en elke keer als ik de vraag voorgelezen heb, kijk je of je gekozen had voor antwoord A, B, C of D. Heb je voor B gekozen dan zet je de wasknijper op B. Koos je voor C dan doe je de wasknijper op die letter. Daarna doen we op mijn teken het bordje omhoog." **Lees de eerste vraag voor en vraag aan de leerlingen om de wasknijper op de letter van hun antwoord te zetten. Kijk of de (bijna alle) leerlingen het goede antwoord hebben en ga dan door. Als er veel verschillende antwoorden gegeven zijn, model dan de stappen die de leerlingen hadden moeten maken om tot het juiste antwoord te komen.**
- *Haal de toetsen op en zet de resultaten in de scorelijst weektoets.*

VOORBEREIDING OP DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen een inhoudsopgave, een inleiding, een nawoord en een bronnenlijst schrijven en een voorblad maken voor in het werkstuk.

- 1. Ophalen van kennis.** "Tijdens de laatste les lezen we eindelijk of Stach zijn laatste opdracht ook gaat volbrengen en of hij de koning van Katoren wordt. Wat zal er dan met de ministers gebeuren denk je?" **DDU.**
- 2. Opdracht.** "Tijdens les 20 gaan jullie het werkstuk afmaken. Jullie gaan een inleiding en een nawoord schrijven. In een inleiding beschrijf je waar het werkstuk over gaat en waarom jullie
- DDU**

dit werkstuk moesten maken. Ook vertel je kort wie wat gedaan heeft. Een inleiding houd je zakelijk. Bij een nawoord is dit anders. Hier vertellen jullie hoe het proces en de samenwerking gegaan is en wat jullie van het eindresultaat vinden. In een nawoord mag je dus wel je mening geven. Naast een inleiding en een nawoord gaan jullie ook een inhoudsopgave en een bronvermelding maken. De inhoudsopgave komt helemaal voorin en de bronvermelding helemaal achterin het werkstuk. Als jullie dit gedaan hebben, maken jullie samen nog een voorblad.”

tijd 10 minuten
klaar de samenvatting over ‘de stoel van Stellingwoude’ aanvullen
/// **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**

AFRONDING

terugblik - toets
 - voorbereiding op de schrijfpdracht
 - punten en feedback

voorblik - schrijfpdracht
 - inleveren van teamwoordenboek
 - team van de week

spel **Brain Game naar keuze**

Les 20

- Lesdoel:**
- De leerlingen kunnen de laatste opdracht 'de stoel van Stellingwoude' samenvatten.
 - De leerlingen kunnen een inhoudsopgave, een inleiding, een nawoord en een bronnenlijst schrijven en een voorblad maken voor in het werkstuk.

- Materialen:**
- 'Koning van Katoren', blz. 167 t/m 174
 - teamboekje, les 16-20

TERUGBLIK/VOORUITBLIK

- terugblik**
- toets
 - voorbereiding op schrijfopdracht
- vooruitblik**
- schrijfopdracht
 - inleveren teamboekjes en teamwoordenboek
 - team van de week

TEAMOPDRACHTEN: AFMAKEN VAN DE SCHRIJFOPDRACHT

Doel: De leerlingen kunnen de opdracht 'de stoel van Stellingwoude' samenvatten, kunnen een karakterschets maken van de ministers en de leerlingen kunnen een inhoudsopgave, een inleiding, een nawoord en een bronnenlijst schrijven en een voorblad maken voor in het werkstuk.

- tijd** 20 minuten
- 2. Uitleg.** "Vandaag hebben jullie de tijd om de opdrachten af te maken. Jullie maken de samenvatting af. Ook gaan jullie het werkstuk afmaken. Voordat jullie gaan beginnen, maken jullie een plan van aanpak. Als dat nog niet helemaal duidelijk is, moeten jullie nog even overleggen wie in jullie team wat gaat doen. Aan het eind van de les presenteert ieder team zijn werkstuk aan de groep."
- 3. Opdracht.** "Lees in het teamboekje de opdrachten nog eens door en verdeel de taken. Help elkaar en maak de opdrachten helemaal af. Bedenk welke Tips & Tops jullie van de groep hebben gekregen en zet dat in bij het maken van de opdracht."
- tijd** 30 minuten
- klaar** voorblad maken
- ///** **Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.**
- 4. Presentatie van het verhaal.** "Jullie gaan nu als team het werkstuk presenteren. Er is te weinig tijd om het hele werkstuk te laten zien, dus kies een onderdeel waar jullie erg trots op zijn. Overleg hoe jullie dat gaan doen en zorg ervoor dat iedereen antwoord kan geven op vragen van de groep."
- tijd** 5 minuten
- 5. Laat de teams de opdracht presenteren aan de groep, geef mogelijkheden voor het stellen van vragen aan de teams en laat de groep Tops geven. De teams kunnen deze tops inzetten voor het samenwerkdoel voor de komende week.**
- tijd** 10 minuten
- 6. Bespreken.** Besteed aandacht aan het samenwerken, evalueer de samenwerking in de teams en bespreek met elkaar de moeilijkheden en een mogelijke aanpak ("Wat ga je de volgende keer anders/hetzelfde doen?") voor de volgende keer. Laat de teams benoemen welke aanwijzingen ze hebben gevonden om een goede samenvatting te kunnen schrijven. Stimuleer de leerlingen om het te bewijzen met aanwijzingen in de tekst. Bespreek ook de karakterschetsen die de leerlingen bij de ministers gemaakt hebben.
- tip** *Op blz. 173 komen de karakters van de ministers nogmaals goed naar voren (als Stach de ministers nieuwe taken geeft).*

tijd 10 minuten
/// Teamdoel samenwerkingvaardigheid bereikt: punten.

TERUGBLIK OP VOORSPELLEN

Doel: De leerlingen kunnen op basis van de kennis die ze hebben opgedaan de voorspelling beoordelen en aanvullen.

- 1. Uitleg.** “Het boek is nu uit en nu kunnen we gaan kijken welke voorspellingen echt uit zijn gekomen. Voorspellingen kunnen uitkomen, maar het is natuurlijk helemaal niet raar dat ze soms ook niet uitkomen. De schrijver kan je bijvoorbeeld op een verkeerd been hebben gezet.”
- 2. Opdracht.** “We gaan eerst kijken naar wie. We hebben voorspeld dat het boek gaat over (*vul aan wat het antwoord van de groep was*). Hebben we het juist voorspeld?” **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen.** “Dan gaan we nu kijken naar de plek. Waar speelt het verhaal zich af? We dachten dat (*vul aan wat het antwoord van de groep was*). Klopt dit met wat we nu gelezen hebben?” **Evalueer samen met de leerlingen de voorspelling en geef punten voor juiste argumenten om het zo te laten, aan te vullen en/of te veranderen. Ga zo alle punten van de voorspelling langs en laat de teams overleggen welke argumenten ze hebben of iets te veranderen of de voorspelling zo te laten staan.**
- tip** *Als leerlingen moeite hebben met het vinden van argumenten, model dan voorbeelden van argumenten op basis van aanwijzingen in het boek.*
- 3. Afronding.** “De afgelopen weken hebben we steeds gekeken naar onze voorspellingen en die hebben we vergeleken met het verhaal. Door dit aldoor te doen hebben we de lijn van het verhaal gevolgd en een samenvatting gemaakt van het verhaal.”

AFRONDING

- 1. Woorden van de week.** “Deze week hebben jullie weer zelf woorden uit de tekst gehaald voor de woordmuur. Dit zijn de woorden die we in elk geval willen onthouden. Daarnaast hebben jullie zes woorden uitgekozen voor het teamwoordenboek. Dit kunnen toevallig dezelfde woorden zijn als de woorden die we samen hebben gekozen voor de woordmuur. Het teamwoordenboek en het teamboekje leveren jullie vandaag in. Als ik het heb nagekeken, kunnen jullie er nog punten voor krijgen.”
- 2. Terugblik.** “Ik zag teams heel goed samenwerken. Ik kon echt zien dat ... en ... (noem namen teams) elkaar goed hielpen. Deze week hebben de schrijvers de punten bijgehouden op de teamlijsten. Tel de punten bij elkaar op en bedenk wat er deze week goed ging in het team als je denkt aan het samenwerken.” **Geef willekeurige beurten en waardeer het antwoord met punten.** “Deze punten hebben jullie verdiend omdat je goed hebt samengewerkt: jullie hebben goed naar elkaar geluisterd en elkaar goed geholpen.”
- Bedenk met elkaar wat het team met de meeste punten mag doen als ‘team van de week’. Ieder team telt de punten op. Tijdens de volgende les kunnen hier nog de punten voor de teamopdrachten en het teamwoordenboek bij komen (indien nagekeken). Het team dat dan de meeste punten heeft is het ‘team van de week.’**
- 3. Vooruitblik.** “De volgende keer lezen we in een nieuw boek.”
- tip** *Kijk in de herhalingsweek de film van ‘Koning van Katoren’ (Netflix). Laat de kinderen tijdens het kijken van de film noteren waarin de film verschilt van het boek. Zie voor de antwoorden wikipedia.org, Koning van Katoren (film).*

Antwoorden teamboekje
LES 1-20

LES 1-5

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Als je ergens vaardig in bent, dan kan/doe je iets snel en zonder veel moeite.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Dat je snel en zonder veel moeite iets kan/doet.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Iets snel kunnen.</p>
Opdracht 2	Uitdrukkingen en spreekwoorden (100 punten in totaal)
	<ul style="list-style-type: none"> De uitdrukking is helemaal opgeschreven. Het basiswoord klopt. De betekenis van de uitdrukking is in eigen woorden verteld. De betekenis van de uitdrukking wordt duidelijk weergegeven in een tekening. De tekening ziet er verzorgd uit. <p>De kaas niet van het brood laten eten: Voor jezelf opkomen, je iets niet laten afpakken.</p>
Opdracht 3	Cirkels van verschil en overeenkomst (100 punten in totaal)
	<p>Verskil:</p> <ul style="list-style-type: none"> Als het zicht minder is dan 1km, dan noemen we het mist. Er zijn verschillende soorten mist. Als het zicht meer is dan 1km, dan noemen we het nevel. <p>Overeenkomst:</p> <ul style="list-style-type: none"> Beide zijn wolken die dicht op de aarde liggen, ze ontstaan ook op dezelfde manier als wolken.
Opdracht 4	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit De betekenis is goed en duidelijk omschreven Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 1 (voor het lezen van blz. 18)	<p>Voorspel wat Stach moet doen bij de eerste opdracht 'de vogels van Decibel'.</p> <p>Op basis van welke aanwijzingen heb je deze voorspelling gedaan?</p> <p>Pas <u>elke dag</u> jullie voorspelling aan op basis van nieuwe aanwijzingen.</p>
Antwoord	<p>Ter beoordeling van de leerkracht.</p> <p>Voorbeeld van aanwijzingen:</p>

	<p>- 'De eerste opdracht luidt: maak een eind aan het geschreeuw van de vogels van Decibel', wordt gezegd door minister de Seer - blz. 16.</p> <p>- De opdracht is waarschijnlijk moeilijker dan dat het lijkt, de minister zegt: 'Juich niet te vroeg', - blz. 17</p>
--	--

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 2	Vat de eerste opdracht van Stach samen ('de vogels van Decibel').
<p><i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i></p> <p>Een voorbeeld:</p> <p>Decibel ligt in het uiterste noordoosten van Katoren, aan de oceaan (<i>waar</i>). Een mevrouw trekt Stach (personen) naar binnen en vertelt hem (gebeurtenis) dat iedereen oorkleppen opheeft, omdat grote zwermen vogels op onregelmatige tijden (<i>wanneer</i>) komen overvliegen en allemaal op dezelfde toonhoogte kriesen. Dit doen ze zo hard dat het gehoororgaan van mensen voorgoed beschadigt als ze hun muts met ingebouwde oorkleppen niet dragen (<i>probleem</i>). Talloze professoren hebben geprobeerd de vogels tot zwijgen te brengen, zonder succes. De burgemeester heeft er weinig vertrouwen dat Stach er wel in gaat slagen (<i>personen</i>). Stach mag mee naar de raadsvergadering, waarin de wethouders hun nieuwe ideeën presenteren (gebeurtenis). Stach vindt de ideeën goed, en hij besluit de ideeën samen te voegen en het uit te voeren. Hij leent een toongenerator, versterkers en luidsprekers bij een radiowinkel (<i>waar</i>). Stach en de zonen van de eigenaar van de radiowinkel zetten alles op de stoep voor het burgemeestershuis (<i>waar</i>). Op de derde dag komen de vogels weer langs (<i>wanneer</i>). Stach zet de schakelaar om en draait aan de schijf van de toongenerator, zodat de toon hoger wordt dan die van de vogels (<i>oplossing</i>). De vogels proberen er bovenuit te komen en hun stembanden knappen. Decibel is weer rustig en er werd nog lang feest gevierd.</p>	

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 3 (voor het lezen van blz. 30)	Voorspel wat Stach moet doen bij de tweede opdracht 'de granaatappelboom van Wapenfelt'. Op basis van welke aanwijzingen heb je deze voorspelling gedaan? Pas elke dag jullie voorspelling aan op basis van nieuwe aanwijzingen.
Antwoord	<p>Ter beoordeling van de leerkracht.</p> <p>Voorbeeld van aanwijzingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zelf nadenken: granaatappelboom (plaatje in teamboekje) → granaten, ontploffingen. - Zelf nadenken: Wapenfelt → wapens, knallen.

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 4	Vergelijk de samenvatting van het Onderzoekersteam met jullie eigen aanwijzingen en geef tips aan het Onderzoekersteam.
<p><i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i></p> <p><i>Voorbeelden om de samenvatting aan te vullen:</i></p> <p>Wie is Kim? → De dochter van de burgemeester van Wapenfelt (<i>personen</i>).</p> <p>Er mist een belangrijke gebeurtenis → Stach loopt op een dag (<i>wanneer</i>) de stad uit richting de boom en loopt ongemerkt de rode lijn over. Hij wordt geraakt door een granaat en raakt buiten bewustzijn. Hij moet weken lang herstellen (<i>gebeurtenis</i>). Dan bedenkt hij een fictief persoon die zogenaamd de nieuwe directeur van de fabriek wordt.</p> <p>Hoeveel tijd verstrijkt er? → Na twee maanden worden de knallen minder. Vier maanden nadat Stach is getroffen door een granaat ontplofte de laatste granaat.</p>	

Antwoorden bij de schrijfopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het zoeken naar informatie. • De gevonden informatie is relevant. • De gevonden informatie wordt door ieder teamlid begrepen. • Er zijn verschillende bronnen gebruikt. • Interpunctie is op de juiste manier gehanteerd. • De woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd.

	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste gevonden informatie is relevant. • De meeste gevonden informatie wordt door ieder teamlid begrepen. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De gevonden informatie is weinig relevant. • De meeste gevonden informatie wordt door ieder teamlid begrepen. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.

LES 6-10

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Als je ergens chronisch last van hebt, dan heb je dit langdurig, het gaat niet snel over.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Langdurig, iets dat niet snel overgaat.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Langdurig.</p>
Opdracht 2	Uitdrukkingen en spreekwoorden (100 punten in totaal)
	<ul style="list-style-type: none"> • De uitdrukking is helemaal opgeschreven. • Het basiswoord klopt. • De betekenis van de uitdrukking is in eigen woorden verteld. • De betekenis van de uitdrukking wordt duidelijk weergegeven in een tekening. • De tekening ziet er verzorgd uit. <p>Een tipje van de sluier: Een klein beetje laten zien/horen van wat anders verborgen zou blijven.</p>
Opdracht 3	Synoniemen (100 punten in totaal)
	<p>Betekenis schamel: Waaruit armoede blijkt.</p> <p>Betekenis armoedig: Waaruit blijkt dat iemand niet veel geld heeft.</p> <p>Schamel en armoedig zijn synoniemen.</p>
Opdracht 4	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit • De betekenis is goed en duidelijk omschreven • Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. • De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
-----------------	---

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 1 (voor het lezen van blz. 51)	Voorspel wat Stach moet doen bij de derde opdracht 'de draak van Smook.' Op basis van welke aanwijzingen heb je deze voorspelling gedaan? Pas elke dag jullie voorspelling aan op basis van nieuwe aanwijzingen.
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht. Voorbeeld van aanwijzingen: - 'Smook' is Engels voor 'rook'. Het zou kunnen dat de draak iets met rook te maken heeft. - 'Een jaar of wat geleden heeft de draak van Smook een heel regiment infanterie als middagmaal gebruikt', wordt gezegd door minister Regtoe - blz. 48. - 'Zeven koppen moet de draak hebben', wordt gezegd door oom Gervas, - blz. 49

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 2	Vat de derde opdracht van Stach samen ('de draak van Smook').
<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Een voorbeeld: Het mistige Smook ligt in het drassige binnenland van Katoren (waar). Er hangt een geur van zwavel, rottende eieren en drakendrek. De inwoners van Smook verplaatsen zich in toestelletjes die boven de grond aan rails hangen, om maar niet in de zwaveldampen te hoeven zijn. De draak vervuult de lucht en het water. Bijna iedereen in Smook is miljonair omdat iedereen altijd binnen werkt. De burgemeester vertelt dat de draak de omgeving vergiftigt met de gassen en dampen die hij uitstoot. Planten en dieren kunnen niet leven in Smook. Door het braaksel van de draak komt het water vol ongedierte (probleem). Nadat Stach een lezing over de zon heeft gegeven in de stadsgehoorzaal (gebeurtenis & wanneer), vraagt hij of alle inwoners hem dode vogels willen laten brengen. Twee dagen later (wanneer) bezorgt de besteldienst een zak salpeter en een zak houtskool bij Stach, vanuit Wapenfelt. In iedere vogel die gebracht is stopt Stach een flinke schep salpeter en een snufje houtskool. Stach vraagt aan de burgemeester of de dragonen (zij verrichten metingen in het moeras en verzamelen wieren) de vogels in het moeras willen leggen. De volgende avond hoort hij dat de draak de meeste vogels heeft opgegeten (gebeurtenis). Stach vertelt de burgemeester dat hij van de draak eigenlijk een grote granaat heeft gemaakt (oplossing). De burgemeester biecht op dat hij nog één vuurwerkpil heeft bewaard, dus Stach moet met één lichtkogel raak schieten. Eenmaal in het moeras richt Stach op de derde kop van de draak en mist. Maar de draak heeft de beweging gezien. Hij hapt naar de kogel (oplossing). Dan spat de draak met een oorverdovende klap uit elkaar. De inwoners van Smook kunnen eindelijk kennis maken met de zon.	

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 3 (voor het lezen van blz. 77)	Voorspel wat Stach moet doen bij de tweede opdracht 'de schuifelende kerken van Uikumene'. Op basis van welke aanwijzingen heb je deze voorspelling gedaan? Pas elke dag jullie voorspelling aan op basis van nieuwe aanwijzingen.
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht. Voorbeeld van aanwijzingen: - Minister Pardoes zegt: 'Ik bedoel kerkgebouwen. Grote stenen kerkgebouwen.' - blz. 74 - Minister Pardoes zegt: 'Schuifelende kerken zijn kerken die schuifelen.' - blz. 75

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 4	Vergelijk de samenvatting van het Onderzoekersteam met jullie eigen aanwijzingen en geef tips aan het Onderzoekersteam.
<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> <i>Voorbeelden om de samenvatting aan te vullen:</i> Er mist een plaats → Uikumene is een uitgestrekte gemeente in het noorden van Katoren (blz. 75). Er mist een belangrijke gebeurtenis → Soms gaat het helemaal mis: vorige week heeft de HHGK het huisje van weduwe Rozemond in elkaar gedrukt. Een balk heeft haar hoofd geraakt en ze is overleden. Er mist een belangrijke gebeurtenis → Noodtoestand op blz. 84: de NKH schuifelt recht op het gemeentehuis af en er blijft niets van over.	

Er wordt niets verteld over de gevoelens van Stach, de burgemeester of de inwoners.

Antwoorden bij de schrijfo opdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het verwerken van de informatie. • De belangrijkste informatie wordt duidelijk beschreven. • Er worden alleen feiten omschreven. • Interpunctie is op de juiste manier gehanteerd. • De woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De meest beschreven informatie is relevant. • De meest beschreven informatie bestaat uit feiten. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De beschreven informatie is weinig relevant. • De meest beschreven informatie bestaat uit feiten. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.

LES 11-15

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Als iets onstuimig is, dan gaat het er heftig en wild aan toe, bijvoorbeeld onstuimig weer: veel wind, regen en misschien onweer.</p>
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) <p>Voorbeeld: Dat het er heftig en wild aan toe gaat.</p>
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Het antwoord is correct • Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) <p>Voorbeeld: Heftig/wild.</p>
Opdracht 2	Uitdrukkingen en spreekwoorden (100 punten in totaal)
	<ul style="list-style-type: none"> • De uitdrukking is helemaal opgeschreven. • Het basiswoord klopt. • De betekenis van de uitdrukking is in eigen woorden verteld. • De betekenis van de uitdrukking wordt duidelijk weergegeven in een tekening. • De tekening ziet er verzorgd uit. <p>Naast je schoenen lopen: Dat je je overdreven trots gedraagt.</p>
Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit • De betekenis is goed en duidelijk omschreven • Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit.

	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
Opdracht 4	Per teamwoordbon
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord)
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord)
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis)

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 1 (voor het lezen van blz. 95)	Voorspel wat Stach moet doen bij opdracht 4A: 'springen van de St.-Aloïsius.' Op basis van welke aanwijzingen heb je deze voorspelling gedaan? Pas elke dag jullie voorspelling aan op basis van nieuwe aanwijzingen.
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht. Voorbeeld van een aanwijzing (er zijn bij deze opdracht weinig aanwijzingen voor een goede voorspelling): - Op blz. 76 heeft Stach al gezegd dat hij niet van de St.-Aloïsius af zou springen. Zijn vader is hier vanaf gevallen in de nacht dat Stach geboren is (blz. 8).

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 2	Vat opdracht 4A van Stach samen ('springen van de St.-Aloïsius').
<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Een voorbeeld: Oom Gervas heeft van de ministers gehoord dat ze Stach van de St.-Aloïsius willen laten afspringen, dezelfde kerk waar zijn vader vanaf viel en stierf. Omdat ze zeven opdrachten hadden afgesproken en deze opdracht ook met een kerk te maken heeft, wordt dit opdracht 4A. Stach heeft eerder tijdens een interview aan de krant gezegd dat hij dit nooit zou doen. De redactie van de krant Katoren in Druk vindt het een valse zet van de ministers en schrijft dat iedereen een kussen moet meebrengen (oplossing). Ook Kim heeft het gelezen en gaat onderweg naar Wiss. Stach heeft na een lange wandeling besloten dat hij op deze manier geen koning van Katoren wil worden. Zijn plan is om de toren op te klimmen en dit tegen de mensen te roepen. Als Stach bij de toren aankomt, ziet hij de enorme stapel met kussens. Blijkbaar willen de mensen dat hij koning wordt. Stach springt en landt zacht in de kussens. Hij stapt op de ministers af met het verzoek tot opdracht 5. Want opdracht 4A was niet ernstig, niet eerlijk, niet deugdzaam, niet ijverig, niet ordelijk, niet rein, maar hoogstens zacht.	

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 3 (voor het lezen van blz. 103)	Voorspel wat Stach moet doen bij de vijfde opdracht 'de knobbelneuzen van Afzette en Rije'. Op basis van welke aanwijzingen heb je deze voorspelling gedaan? Pas elke dag jullie voorspelling aan op basis van nieuwe aanwijzingen.
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht. Voorbeeld van aanwijzingen: - Op blz. 102 staat dat Stach een uitnodiging krijgt om de knobbelneuzen van Afzette-Rije te gaan genezen. - Zelf nadenken: Afzette en Rije → afzetterij (bedrog).

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 4	Vat de vijfde opdracht van Stach samen ('de knobbelneuzen van Afzette en Rije').
<p><i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i></p> <p>Een voorbeeld:</p> <p>Afzette is een armoedig stadje met af en toe een prachtig en riant huis (waar). De burgemeester vertelt Stach dat Afzette-Rije geplaagd wordt door een speciaal soort muggen, die hun eitjes leggen in een bepaald soort veengrond die alleen in de buurt van hun stad voorkomt. De muggen komen soms in de huizen om even te rusten en kiezen de neuzen van de inwoners als landingsplaats. Als ze in de neus van de inwoners prikken ontstaat er een knobbelneus. Dan heb je twee kansen: of de neus knapt open en je sterft, of hij blijft zoals hij is en iedereen vind je afzichtelijk. Gelukkig zijn er de h.h. Tara's, de grootste geleerden van de stad. Zij hebben een zalf ontwikkeld, waardoor iedereen van de ziekte kan genezen, maar de medicijnen zijn verschrikkelijk duur (probleem). De Tara's dringen er altijd op aan dat de restanten van de zalf worden weggegooid. Net als de burgemeestersvrouw dit wil doen, vraagt Stach of hij de restanten mag hebben. Als de Tara's blijven weigeren om met Stach te praten, vermomt Stach zich als Tara om de een wetenschappelijke vergadering op de Sociëteit bij te wonen. Die vergaderingen blijken helemaal niet gehouden te worden en in plaats daarvan houden de Tara's een gezellig feestje waar de alcohol rijkelijk vloeit. Als een Tara aanstalten maakt om weg te gaan, vraagt Stach of hij nog een beetje paddenstoelensmurfie mag hebben, omdat hij niets meer in zijn praktijk heeft liggen. De Tara vindt het geen probleem en stelt voor om het even samen snel klaar te maken. Dan komt Stach erachter dat het zalfje alleen maar bestaat uit gezeefd veengrond, bloem, slaolie, mosterd, azijn en een kleurstofje. De burgemeester en Stach ontmaskeren de Tara's publiekelijk op het marktplein en de inwoners kunnen weer hun geld gaan sparen.</p>	

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 5 (voor het lezen van blz. 127)	Voorspel wat Stach moet doen bij de zesde opdracht 'de tovenaars van Ekilibrië'. Op basis van welke aanwijzingen heb je deze voorspelling gedaan? Pas elke dag jullie voorspelling aan op basis van nieuwe aanwijzingen.
Antwoord	<p><i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i></p> <p>Voorbeeld van aanwijzingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stach gelooft zelf 'niet echt' in tovenaars, hij heeft er nog nooit één gezien. - blz. 125 - Minister Zuiver geeft hem de opdracht: 'Je moet de tovenaars van Ekilibrië vernietigen.' - blz. 126 - Minister Broeder zegt: 'Van de tovenaars van Ekilibrië keert men niet terug.' - blz. 126 - Zelf nadenken → de titel van het hoofdstuk is: 'De onaantastbare Pantaar', dit zou de naam van de tovenaars kunnen zijn.

Antwoorden bij de schrijfopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het verwerken van de informatie. • De belangrijkste informatie wordt duidelijk beschreven. • Er worden alleen feiten omschreven. • Interpunctie is op de juiste manier gehanteerd. • De woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De meest beschreven informatie is relevant. • De meest beschreven informatie bestaat uit feiten. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De beschreven informatie is weinig relevant. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.

Punten bij opdrachten bij de woorden van de week (woordenboek)	
Opdracht 1	Per woord:
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is compleet (met herhaling van het woord) Voorbeeld: Monotoon is steeds op dezelfde toon (saai).
9 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord) Voorbeeld: Steeds op dezelfde toon.
8 punten	<ul style="list-style-type: none"> Het antwoord is correct Het antwoord is niet compleet (zonder herhaling van het woord en met slechts een deel van de betekenis) Voorbeeld: Dezelfde toon/saai.
Opdracht 2	Beroepen (100 punten in totaal)
	<ul style="list-style-type: none"> Er is beschreven wat een aandeelhouder is. Er is beschreven waar hij/zij werkt. Er is beschreven hoe het werkt. Er zijn bijzonderheden genoemd. De aandeelhouder is iemand die aandelen in een bedrijf bezit (het bedrijf is -gedeeltelijk- van hem/haar).
Opdracht 3	Per woord in het teamwoordenboek (max. 120 punten in totaal)
20 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit De betekenis is goed en duidelijk omschreven Het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
15 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit. De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
10 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenisvolle zin is compleet en geeft de betekenis van het woord goed weer/de illustratie maakt duidelijk wat de betekenis van het woord is en ziet er verzorgd uit óf de betekenis is goed en duidelijk omschreven en het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden
5 punten	<ul style="list-style-type: none"> De betekenis is goed en duidelijk omschreven óf het woord is goed geschreven en het basiswoord is gevonden

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 1 'de tovenaars van Ekilibrië'	Vergelijk de samenvatting van het Onderzoekersteam met jullie eigen aanwijzingen en geef tips aan het Onderzoekersteam.
<p><i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i></p> <p><i>Voorbeelden om de samenvatting aan te vullen:</i></p> <p>Er mist een belangrijke gebeurtenis → Er wordt niet verteld waarom iedereen in Ekilibrië een hond heeft.</p> <p>Er wordt niets verteld over de gevoelens van Stach (hij is in eerste instantie bang).</p> <p>Er mist een belangrijke gebeurtenis → De fietstocht naar de berg. Doordat Stach het van Pantaar overneemt, wekt hij sympathie op en is Pantaar later toch bereid met hem te praten.</p>	

Antwoorden bij de teamvragen – Voorspellen (max. 100 punten per vraag)	
Opdracht 2 (voor het lezen van blz. 155)	Voorspel wat Stach moet doen bij de zesde opdracht 'de stoel van Stellingwoude'. Op basis van welke aanwijzingen heb je deze voorspelling gedaan? Pas elke dag jullie voorspelling aan op basis van nieuwe aanwijzingen.
Antwoord	Ter beoordeling van de leerkracht. Voorbeeld van aanwijzingen: - De ministers besluiten de laatste opdracht makkelijk te maken. - blz. 153 - Stach moet plaatsnemen op de Stenen Stoel van Stellingwoude. - blz. 154

Antwoorden bij de teamvragen – Samenvatten (max. 100 punten)	
Opdracht 3	Vat de laatste opdracht van Stach samen ('de stoel van Stellingwoude').
<i>Ter beoordeling van de leerkracht.</i> Een voorbeeld: Het kleine dorpje Stellingwoude ligt zeventien kilometer van Wiss (waar). Als Stach het dorpje binnenfietst, ziet hij de stoel meteen. Het is in elkaar gemetseld van ruwe brokken steen en er staat een ijzeren hek met scherpe punten omheen. Aan de poort hangt een bord waarop staat: 'Wie deze stoel beklimt vermake zijn erven, tevoren geld en goed, want hij zal zeker sterven.' Het hek zit op slot. De serveerster van het café vertelt dat haar oudtante de sleutel van het hek beheert (personen). Tante Geesje vertelt Stach verhalen van mensen die vrijwel direct stierven na het plaatsnemen op de stoel (probleem). Een uitzondering geldt als zes belangrijkere mensen als de persoon zelf, de persoon op de stoel helpen (oplossing). Ook is het de koning van Katoren dertig jaar geleden gelukt om te gaan zitten en niet te sterven. Stach stuurt een brief naar de ministers om hen te vragen Stach op de stoel te tillen (gebeurtenis). De ministers besluiten na lang overleg dat ze geen aanleiding zien om Stach te helpen (probleem). Dan schrijft Stach brieven aan alle burgemeesters die hij geholpen heeft. De burgemeesters besluiten allen om Stach te komen helpen en tillen Stach in de stoel. Vijfhonderd maal zwaaien de mensen hun armen in de lucht en roepen: 'Leve de koning van Katoren!'	

Antwoorden bij de schrijfopdracht (max. 100 punten per opdracht)	
100 punten	<ul style="list-style-type: none"> • Alle stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Elk teamlid had evenveel aandeel in het afwerken van het werkstuk. • De inhoudsopgave is compleet. • In de inleiding staat hoe het werkstuk is opgebouwd en de onderdelen worden benoemd. • In het nawoord wordt benoemd wat de leerlingen hebben geleerd. • In de bronvermelding staan alle gebruikte bronnen duidelijk vermeld, met de auteur en datum van uitgave. Er zijn verschillende bronnen gebruikt. • Het voorblad ziet er netjes uit en het team, de klas en de datum wordt vermeld. • Interpunctie is op de juiste manier gehanteerd. • De woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
90 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • De inhoudsopgave is grotendeels compleet. • In de inleiding worden de meeste onderdelen benoemd. • In het nawoord wordt benoemd wat de leerlingen hebben geleerd. • In de bronvermelding staan de gebruikte bronnen vermeld. Er zijn verschillende bronnen gebruikt. • Het voorblad ziet er netjes uit en het team, de klas en de datum wordt vermeld. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.
80 punten	<ul style="list-style-type: none"> • De meeste stappen van het stappenplan zijn gevolgd. • Er is een inhoudsopgave aanwezig. • In de inleiding staan een aantal onderdelen genoemd. • Er is een nawoord aanwezig. • In de bronvermelding staan de meeste bronnen vermeld. • Het voorblad ziet er redelijk netjes uit en het team wordt vermeld. • Interpunctie is veelal op de juiste manier gehanteerd. • De meeste woorden/zinnen zijn compleet en goed geschreven.

Antwoorden toetsen

LES 1-20

ANTWOORDEN TOETS LES 4

'Koning van Katoren' – Jan Terlouw

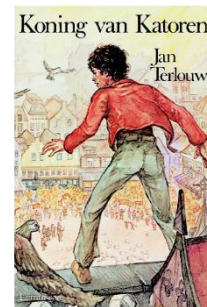

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	B
	2	A
	3	A
	4	Stach bedenkt een fictief persoon die de schuld op zich kan nemen als de werknemers erachter komen als ze geen kruit meer mogen maken. (De arbeiders maken intussen vuurwerk voor als Stach koning wordt.) - blz. 42, onderaan.
	5	Stach is verliefd op Kim, hij wil haar tranen droog kussen en hij zegt: 'Misschien wordt je nog wel eens koningin.' - blz. 45, einde hoofdstuk.
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	C
	10	D

ANTWOORDEN TOETS LES 9

'Koning van Katoren' – Jan Terlouw

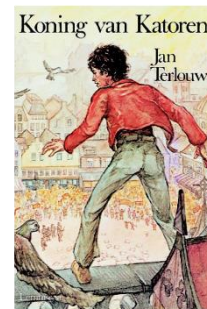

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	B
	2	D
	3	C
	4	Ze zijn trots, koppig en vinden hun eigen kerk het belangrijkste. - blz. 82 t/m 83
	5	Zoekwoorden ter beoordeling van de leerkracht, bijv. 'verschillende soorten kerken/stromingen in Nederland.'
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	A
	10	A

ANTWOORDEN TOETS LES 14

'Koning van Katoren' – Jan Terlouw

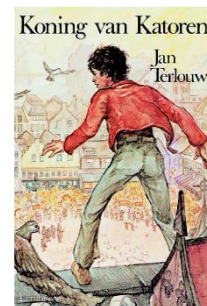

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	A
	2	A
	3	D
	4	De ministers denken steeds dat Stach niet zal terugkeren van de opdrachten. - blz. 126
	5	Stach doet brutaal en sarcastisch (hij steekt de draak met ze), hij is zat van het gesprek met de ministers die hem niets gunnen. - blz. 126
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	B
	10	D

ANTWOORDEN TOETS LES 19

'Koning van Katoren' – Jan Terlouw

	Vraag	Punten per vraag	Totaal
Begrijpend lezen	1, 2, 3, 4, 5	20	100
Woordenschat	6, 7, 8, 9, 10	20	100
Totaal			200

BL	1	A
	2	C
	3	C
	4	Ter beoordeling van de leerkracht. Bijvoorbeeld: volksverhalen van Nederland, mythes, legendes, sprookjes, verhalen, enz.
	5	Ter beoordeling van de leerkracht. Jan Terlouw heeft het boek geschreven om de lezer te vermaken met een spannend en avontuurlijk verhaal. Hij heeft er veel symboliek in verwerkt, veel opdrachten hebben een dubbele betekenis.
WS	6	Ter beoordeling van de leerkracht.
	7	Ter beoordeling van de leerkracht.
	8	Ter beoordeling van de leerkracht.
	9	D
	10	B

Disclaimer

De inhoud van deze leerkrachthandleiding is het werk van Success for All-Nederland medewerkers van het GION, Rijksuniversiteit Groningen. De inhoud hiervan is vertrouwelijk en mag alleen gebruikt worden door scholen en leerkrachten die toestemming hebben vanuit Success for All – Nederland om met deze handleiding te werken.
